Biblioteca Centrală Regională Hunedoara-Deva

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

Scînteia

ORGAN AL COMITETULUI CENTRAL AL P.C.R.

Anul XXXV Nr. 6723 | Sîmbătă 28 august 1965 | 6 PAGINI — 30 BANI

În ziarul de azi

DRUMURI ȘI POPASURI
de Paul EVERAC
(pag. a III-a)

Pe urmele articolelor „Scînteii": Au cuvîntul instituțiile vizate
(pag. a II-a)

Recensămîntul viilor și pomilor

O acțiune importantă pentru cunoașterea și dezvoltarea patrimoniului viti-pomicol

În prezent, în întreaga țară are loc recensămîntul viilor și pomilor. Pentru a afla amănunte în legătură cu această importantă acțiune necesară dezvoltării în continuare a viticulturii și pomiculturii, ne-am adresat tovarășului MIRCEA BULGARU, director general adjunct în Direcția Centrală de Statistică. *Redăm cele relatate cu acest prilej.*

Directivele Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român, ca și alte documente de partid și de stat, stabilesc sarcini concrete în ceea ce privește sporirea suprafețelor cu vii și pomi, amplasarea și concentrarea plantațiilor, mărirea producției de struguri și fructe pentru consum în stare proaspătă și industrializată. Pînă în anul 1970 trebuie să se ajungă la peste 410 000 ha cu pomi și peste 340 000 ha cu vii, iar producția totală de fructe și struguri să ajungă în perioada anilor 1966—1970 în medie la 2 600 mii tone anual.

Pentru realizarea acestor sarcini importante trebuie studiată și cunoscută temeinic baza de plecare, trebuie cunoscută situația reală a patrimoniului viti-pomicol în ceea ce privește suprafețele, potențialul de producție, structura sortimentelor etc. Acesta este, de fapt, obiectivul recensămîntului viilor și pomilor, care a început în întreaga țară la 25 august a.c. Dat fiind marea importanță a acestei lucrări, organizarea și conducerea recensămîntului au fost încredințate unei comisii centrale, din care fac parte reprezentanți ai ministerelor și organelor centrale interesate. Pentru conducerea directă a lucrărilor pe plan local s-au constituit comisii de recensămînt regionale, raionale, orășenești și comunale. Pe lîngă fiecare comisie regională și raională funcționează un secretariat tehnic permanent. Comitetele executive ale sfaturilor populare locale conduc și răspund de efectuarea recensămîntului în raza lor de activitate, pe baza metodologiei și a instrucțiunilor elaborate de Direcția Centrală de Statistică și avizate de Consiliul Superior al Agriculturii. Asistența tehnică va fi acordată de numeroși ingineri și tehnicieni din cadrul consiliilor agricole și din unitățile agricole socialiste.

Recensămîntul se efectuează în toate unitățile agricole socialiste și în gospodăriile personale ale membrilor cooperatori și în alte gospodării ale populației. Fac obiectul recensămîntului toate plantațiile de vii, pomi și arbuști fructiferi în masiv, precum și pomii fructiferi răzleți, aflați în afara livezilor. De asemenea, vor fi înregistrați și pomii din aliniamentele de pe marginea șoselelor naționale și liniilor de cale ferată.

În ultimii ani s-au produs schimbări favorabile în structura pomilor, mărindu-se ponderea unor specii valoroase, ca mărul, părul, cireșul, vișinul și caisul. Astfel, față de anul 1948, ponderea mărului a crescut de la 14 la sută la 24,1 la sută. De asemenea, a sporit mult proporția strugurilor de masă, față de strugurii de vin, ajungînd în anul 1965 la 13,5 la sută. Prin recensămînt se vor înregistra atît numărul de butuci de viță de vie pe principalele soiuri de struguri de vin și de masă, cît și numărul pomilor pe principalele soiuri din fiecare specie.

Cunoscîndu-se cu mai multă exactitate atît pe întreaga țară, cît și pe bazine viticole și pomicole această situație, se vor putea lua măsurile cele mai eficace, în vederea îmbunătățirii sortimentelor și a calității strugurilor și a fructelor.

Faptul că în prezent se efectuează un recensămînt complet pentru vii și pomi arată importanța deosebită pe care o acordă conducerea de partid și de stat creșterii producției de fructe și struguri și măririi pe această cale a veniturilor lucrătorilor din agricultură, îmbunătățirii aprovizionării oamenilor muncii cu aceste produse.

Vizita în Republica Populară Bulgaria a unei delegații de partid și guvernamentale a Republicii Socialiste România

La invitația Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar și a Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Bulgaria, în luna septembrie a.c. o delegație de partid și guvernamentală a Republicii Socialiste România, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, va face o vizită oficială în Republica Populară Bulgaria.

Ritm intens pe șantierul noului furnal de 1000 mc

La Hunedoara, pe șantierul furnalului de 1 000 mc lucrările se desfășoară într-un ritm intens. După terminarea înainte de data prevăzută în grafic a construcției coșului de fum și a stației de epurare fină a gazelor au început să se contureze și alte obiective. Constructorii au terminat de betonat 8 cîmpuri la estacada buncărelor de minereu și cocs. Acum se lucrează intens la casa troliilor și la stîlpii de susținere a marelui agregat siderurgic.

Montorii au ridicat, pînă la cupolă, blindajul metalic al primului încălzitor de aer. La acest cilindru, preîncălzitorul de aer de peste 500 mc, s-au executat peste 1 000 m l de sudură.

(Agerpres)

În minele din Maramureș

CUM ESTE PROMOVAT NOUL

ANCHETA „SCÎNTEII"

Anul trecut, ziarul nostru a consemnat o realizare de răsunet obținută la exploatarea minieră Săsar: 355 de metri înaintare lunară într-un front de lucru. Ea s-a impus repede atenției minerilor din întreaga țară nu numai ca o cifră-record, ci și ca o noutate în folosirea metodelor moderne de susținere. Extinderea experienței avansate, conjugată cu alte măsuri, trebuie să asigure îndeplinirea sarcinii trasate colectivelor din industria minieră de Congresul al IX-lea al partidului — de a produce minereul necesar pentru creșterea cu circa 45 la sută în anii viitorului cincinal a producției în ramura metalurgiei neferoase.

În minele din regiunea Maramureș, o serie de procedee moderne de susținere — inele din bolțari de beton, ancore și cadre metalice, susținerea prin torcretare — au cunoscut un cîmp tot mai larg de aplicare. Rezultatele sînt însă mult diferite de la o exploatare la alta și, în unele cazuri, chiar în cadrul aceleași unități. **De ce aplicarea noilor metode este tărăgănată în unele locuri? Ce trebuie întreprins pentru ca experiența bună să-și dovedească pe deplin eficacitatea?** În legătură cu aceste probleme, corespondentul nostru pentru regiunea Maramureș, **Ioan Vlanga**, a solicitat părerea mai multor specialiști de la Trustul minier și de la sectorul de cercetări din Baia Mare, ingineri și tehnicieni de la exploatările din regiune.

Eficacitate și prejudecăți

Specialiștii au reliefat că în minele unde noile procedee de susținere și-au găsit o largă aplicare, consumul de lemn a fost redus simțitor, a sporit productivitatea muncii, s-au obținut viteze mari de înaintare, prețul de cost s-a micșorat. La exploatarea minieră Baia Sprie, costul susținerii unui metru liniar de galerie cu ancore metalice este de circa trei ori mai mic decît în cazul folosirii materialului lemnos. Minerii din Cavnic au consumat, folosind metodă torcretării, numai 520 mc de beton în loc de 2 600 mc de bolțari și beton armat. O brigadă de 10 muncitori, care execută lunar 40 de metri liniari de galerie betonată, realizează prin torcretare pînă la 200 de metri liniari. Dar asemenea rezultate sînt flori rare. Și iată de ce.

Ing. **VASILE POPA, sectorul de cercetări miniere:** După părerea mea, persistă încă o veche prejudecată: „o viață întreagă am susținut rocile cu lemn; de ce să-l înlocuim?" O asemenea concepție rutinieră constituie o adevărată stavilă în calea extinderii noilor metode. În documentele Congresului al IX-lea al partidului se subliniază limpede că în viitorul plan cincinal lemnul trebuie valorificat în continuare la un nivel superior. Această sarcină ne vizează direct și pe noi, cei din industria minieră. Dar o parte dintre inginerii și tehnicienii din exploatările miniere — adică tocmai cei chemați să creeze condiții pentru introducerea și extinderea metodelor avansate — nu dovedesc suficientă perseverență în promovarea noului. Să dau un exemplu. La exploatarea minieră Nistru s-a experimentat nu de mult susținerea cu ancore metalice. Dar lucrarea n-a fost bine executată. Se poate trage concluzia că metoda este necorespunzătoare? Nicidecum! Alta este cauza. Tehnicienii cărora li s-au încredințat lucrările de ancorare, ei înșiși insuficient documentați, nu au dat asistența tehnică necesară. La urmă s-a constatat că ancorele n-au fost montate corect. Faptul a avut consecințe negative. Minerii au ocolit noua metodă.

Destul de puțin s-a întreprins și în privința popularizării experienței înaintate. La Săsar s-a executat o lucrare de susținere model cu ancore metalice. Dar cine a văzut-o? Doar minerii exploatării. Atunci, cum vrem ca ceea ce e avansat să capete o largă extindere? Conducerea trustului minier și consiliul regional al sindicatelor ar fi trebuit să organizeze imediat schimburi de experiență cu minerii de la alte exploatări, pentru ca ei să cunoască avantajele acestei metode, să și-o însușească.

Ing. **GABRIEL POPESCU, exploatarea minieră Șuior:** Potrivit normelor de tehnica securității muncii, trebuie să avem la fiecare loc de muncă monografii de susținere. Acestea sînt indispensabile pentru executarea lucrărilor de calitate. Ce se întîmplă însă? Unii șefi de sectoare sau din mină întocmesc monografiile superficial, doar ca „să fie la dosar". Să ne mai mire atunci de ce aplicarea noilor metode se neacă în formalism, de ce rezultatele sînt sub posibilități? După mine, **se impune editarea unui album de buzunar, care să cuprindă toate tipurile de susținere.** Cadrele tehnice ar putea alege — în funcție de natura zăcămîntului — monografia cea mai bună. Cred că trustul minier (prin Organizația de proiectări și devize — O.P.D.) și Institutul de proiectări miniere trebuie să elaboreze un astfel de album. O.P.D. se mulțumește însă să ne trimită albume succinte, iar sectorul de cercetări editează un buletin de informații tehnice în care jumătate din numărul paginilor este ocupat de titluri de articole, cărți ori reviste. Ar fi foarte util ca **aceste tipărituri să redea, pe larg, și experiența înaintată dobîndită de diferite colective de mineri din țară în aplicarea metodelor moderne de susținere.**

(Continuare în pag. a V-a)

Un grup de mineri fruntași de la mina Baia-Sprie
Foto: A. Cartojan

Pag. a IV-a

ANCHETA INTERNAȚIONALĂ A „SCÎNTEII"

LA IZVOARELE VIEȚII

- Cum a apărut și se perpetuează viața pe Pămînt?
- Care este mecanismul eredității?

RĂSPUND: prof. John D. BERNAL, prof. Jean ROCHE, prof. Arne MÜNTZING și acad. Ștefan MILCU

INSTANTANEE

Presentimentul toamnei

Paul ANGHEL

Sticla fierbinte a luminii de august a fost înfiorată subit de un tremur violet, care s-a prelungit din crestele Carpaților pînă în nuferii din lacurile bucureștene, și pînă în ferestre. E umbra lui septembrie. Iat-o pogorînd de la nord, pe meridian, cu brumele ei! A plouat. Vara încă mai poate să topească gheața înălțimilor, sufînd spre ea cu mii de guri de foc. Și totuși, pentru o oră, cerul a devenit vitraliu; deci o primă radiografie a toamnei.

Ce fac la această oră constructorii? Cocorii încep să se stringă. Vom citi, în curînd, pe cer, unghiurile desemnate cu aripa lor, ceea ce înseamnă că a sosit ora echerului, a caietelor liniate, a politehnicii, a universităților. Cum stăm cu geometria noilor blocuri?... Bătaia de aripi a cocorilor ne readuce în minte ideea de cămin, de lectură tihnită după orele de lucru, sub iradiația calorifierului. Soarele calm ne readuce în minte același soare, încă și mai dulce, constrîns să pîlpîie sub abajur în serile lungi, cînd vara hibernează în apartament. Cîte apartamente sînt gata? În Drumul Taberei s-au mai ivit, ni se spune, cîteva zeci de chei pe care le așteaptă de mult noii locatari. Sunetul lor în broasca de metal este și el un semn al toamnei. Să ne grăbim, tovarăși constructori! Am văzut și aici, și în Balta Albă, și în Drumul Sării, și în alte locuri, încă multe blocuri la roșu — o culoare care nu mai rimează cu anotimpul. Frunzele, adică zilele, s-au îngălbenit.

★

Presentimentul toamnei îl are și cîmpia.

Vrejii harbuzului s-au uscat, atîrnă în vînt, ca niște otgoane de navă rămase la țărm. De ieri, harbuzul a suprimat ancora. Plutește singur, pe traiectoria verii, desprins de pămîntul care l-a născut, dominînd apele cîmpiei cu discul lui nocturn. Cum stăm cu arăturile de toamnă? Treptat, vegetalele fac loc fierului de plug. Cîmpia capătă culoarea amurgului.

Încă un semn: a suprimat punțile și pepenele galben. Desprins din plasa lui de antene, pierzînd legăturile radio cu solul, sfera lui, ruptă din miezul nuclear al verii se depărtează și emite lumină: S.O.S.! Veniți cu plugurile, pămîntul cere sămînță nouă!

...Țarina s-a scrumit. A ars ca o țigară. Toată bostănăria nu-i decît o vatră, iar vîntul răscolește scîntei și aburi de metal. Ieri, la Slobozia, pepenii erau luați, cu mîinile goale, parcă din gura unui cuptor încins care așteaptă aluat nou. Vor pune alt aluat, în cuptorul verii viitoare, aceleași mîini care au semănat pepenii de acum.

— Cît ați scos la hectar?

— Cîteva vagoane. Au mai rămas dți răscopți, sătui de căldură.

(Continuare în pag. a II-a)

Corespondență din U. R. S. S.

ITINERARII TRANS-CAUCAZIENE

• Pe bulevardele Erevanului • Hidrocentrala de sub lac • Orașul de pe mare

Am lăsat în urmă crestele Caucazului. Sub aripile avionului apar colinele săpate în terase, amintind parcă vestitele grădini ale Babilonului. E Armenia sovietică.

După un scurt popas la unul din hotelurile din centrul Erevanului, pornim nerăbdători să cunoaștem orașul. Străzile se desprind ca niște raze ce pornesc din inima sa către periferie. Clădirile din tuf vulcanic roz-cărămiziu împrumută locului o frumusețe mult mai expresivă decît în albumele turistice. La poalele dealurilor din împrejurimi, străzile se curmă brusc, lăsînd loc vilelor destinate odihnei oamenilor muncii, sanatoriilor și școlilor care se „cațără" pînă sus printre grădini de piersici și caiși. Clădirile guvernamentale din centrul orașului sînt construite în stil național armean.

Suim pe „dealul Victoriei" ca să admirăm ponoarea orașului. De acolo privim îndelung peste oraș pînă departe spre Ararat, munțele biblic, ale cărui linii armonioase și hlamida sclipitoare de zăpadă îi dau o înfățișare maiestuoasă. Însoțitorul ne sugerează alte comparații interesante.

— În urmă cu patruzeci de ani — ne spunea — Erevanul avea 30 000 de locuitori. Undeva, pe malurile rîului Razdan, care taie Erevanul în două, se mai păstrează cîteva zeci de căsuțe de mult părăsite. Sînt căsuțe de lut. Aici era unul din vechile cartiere ale orașului. Autorițile l-au păstrat ca un muzeu destinat generațiilor viitoare — Erevan 1917.

Azi, populația Erevanului se ridică la 600 000. Orașul — care înainte de 1917 producea doar talpă și coniac, are o industrie cu ramuri variate, de la construcția de mașini la fabrici de textile, coniacuri și vinuri.

Inima Armeniei e lacul Sevan. Am privit apele cu reflexe de smaragd ale Sevanului, mi-am plimbat ochii de-a lungul malurilor, am zărit ceea ce venisem să văd — hidrocentrala Sevanului.

Ambrozie MUNTEANU

(Continuare în pag. a VI-a)

FOILETON

Caramele, caramele

de Nicuță TĂNASE

Mi-aduc bine aminte că au apărut pe lume înaintea mea. La botez nași-miu mi-a adus caramele. Cînd eram mic, la tuns nu mă duceam niciodată pînă nu mi se dădeau caramele. Nu m-au putut duce la școala primară pînă nu mi-au pus părinții pe masă un kilogram de caramele. După cum vedeți, slăbiciunea mea nu era varza cu carne, erau caramelele. Cred că am mîncat în viața mea un vagon, dintre care trei sferturi caramele, iar un sfert ambalaj. Pentru că știți foarte bine, oricît de priceput ai fi nu poți dezlipi ambalajul de pe caramea.

La ultima radiografie pe care mi-am făcut-o, radiologul m-a întrebat:

— Nu te supăra, dumneata ce ești?

— Contemporan cu omul lui Popescu Gopo. Deci tot om!

— Credeam că ești rotativă...

— Pe ce chestie?

— Înghiți prea multă hîrtie.

— Sînt mîncător de caramele. Asta este explicația.

— Renunță la ele. Îți este în pericol sănătatea.

Îngrijorat m-am dus la Fabrica de produse zaharoase București.

(Continuare în pag. a II-a)

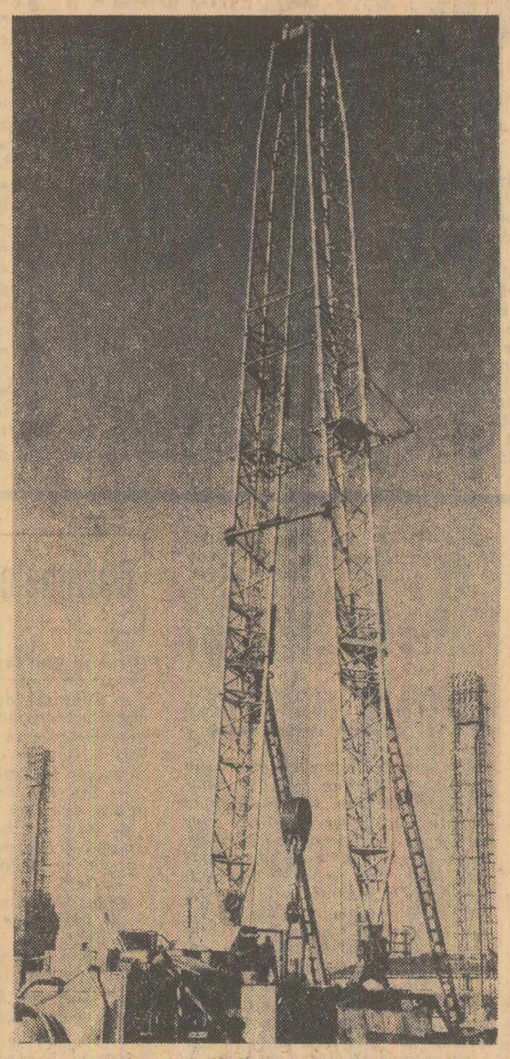

Rampa de probă a sondelor de la uzinele „1 Mai" Ploiești

BACĂU

Însămînțările de toamnă se apropie. Care este stadiul pregătirilor?

În aceste zile, mecanizatorii și țăranii cooperatori din regiunea Bacău se pregătesc intens pentru a asigura condiții optime viitoarei recolte. Corespondentul nostru pentru regiunea Bacău a adresat unor conducători de unități întrebarea: Cum vă pregătiți pentru însămînțările de toamnă? *Ing. CORNEL BRUDIU, directorul G.A.S. Pufești, a răspuns:*

— După stadiul pregătirilor am putea începe semănatul chiar mîine. Pe întreaga suprafață de 1 500 ha pe care o vom semăna s-au făcut arături de vară și s-au împrăștiat îngrășăminte. În prezent, brigăzile de mecanizatori pregătesc patul germinativ. Întreaga cantitate de sămînță este condiționată. Am instruit și oamenii care vor lucra pe semănători.

GHEORGHE CRĂCIUN, președintele cooperativei agricole din comuna Ștefan cel Mare, raionul Piatra Neamț:

— Prin părțile noastre semănatul începe mai devreme. Pînă acum am fixat solele unde va fi amplasat grîul și am executat arături pe 360 de ha din cele 500 ha prevăzute. Avem însă necazuri. Nu stăm prea bine cu sămînța. Aproape jumătate din cantitatea necesară trebuie să o schimbăm. Or, în raionul nostru încă nu a început schimbul de semințe.

Din cele constatate rezultă că nu numai în raionul Piatra Neamț, ci în întreaga regiune nu a început schimbul de semințe. Din cele 5 500 tone care trebuie schimbate, centrele de recepționare nu au condiționat pînă la această dată decît circa 700 de tone.

STAN MEREUȚĂ, director al S.M.T. Adjud.

— Avem peste 90 la sută din numărul tractoarelor și mașinilor agricole pregătite pentru semănatul grîului. S-a asigurat schimbul II pentru 30 la sută din tractoare. Au fost organizate trei echipe de mecanici care, cu ajutorul atelierelor mobile, efectuează o ultimă verificare a mașinilor direct la brigăzi. Întîmpinăm însă și greutăți. La unele cooperative agricole, ca cele din Coțofănești, Valea Seacă, Hurucești nu au fost eliberate nici pînă acum terenurile de paie pentru a putea face arăturile. Ar trebui ca în această direcție să ne ajute Consiliul agricol raional.

Ing. SILVIU STRASER, președintele consiliului agricol raional Bacău:

— Cooperativele agricole de producție din raionul nostru au pregătit pînă acum pentru însămînțat 8 500 ha. Dar aceasta înseamnă prea puțin, ținînd seama că vom însămînța cu grîu peste 21 000 ha. Consiliul agricol a luat măsuri pentru trimiterea de tractoare de la unitățile care au terminat arăturile la acelea rămase în urmă. Vreau să mai arăt că în cooperativele din Ițești, Odobești, Fruntești, Filipeni și altele nu a început încă condiționarea semințelor. Din cele aproape 3 500 tone de grîu nu s-au condiționat decît 764 tone. Cauza o constituie nefolosirea utilajelor de care dispun cooperativele agricole.

Este necesar ca organele locale de partid și consiliile agricole să acorde mai mult sprijin unităților, astfel ca peste tot lucrările de pregătire a campaniei de însămînțări să fie încheiate într-un timp cît mai scurt.

Pe urmele articolelor „SCÎNTEII"

Au cuvîntul instituțiile vizate

Cu 100 000 de ochi

...ului celor 50 000 de contro-...

Măsuri în curs. Se așteaptă eficacitatea lor

Sub acest titlu, în „Scînteia" nr. 6678 s-au publicat concluziile unei anchete cu privire la modul cum e organizat controlul obștesc. Din constatările făcute reieșea că în acest sector atît de important al activității obștești și-a făcut loc o mare doză de formalism. Nu peste tot sugestiile, semnalele și propunerile echipelor s-au bucurat de interesul și atenția cuvenite.

După apariția articolului, la redacție au sosit mai multe răspunsuri. Dintr-o scrisoare semnată de președintele Consiliului local al sindicatelor din orașul București, spicuim: *„Biroul executiv al Consiliului local al sindicatelor a analizat articolul apărut și apreciază că observațiile critice privind unele aspecte ale muncii de control obștesc din Capitală sînt juste. Pentru îmbunătățirea activității în acest domeniu, Biroul executiv al Consiliului local al sindicatelor a analizat diferitele aspecte ale muncii și a adoptat un plan de măsuri. S-a organizat o verificare a modului de rezolvare a sesizărilor făcute de echipele de control obștesc, constatîndu-se, cu acest prilej, și alte cazuri în care — după cum se sublinia și în articol — unele comitete ale sindicatelor n-au acționat cu toată răspunderea pentru înlăturarea deficiențelor semnalate.*

Pe baza constatărilor făcute și a criticilor ziarului, Biroul executiv al Consiliului local al sindicatelor a organizat o discuție la care au participat factori de răspundere din birourile executive ale consiliilor raionale ale sindicatelor, Direcția comercială a Capitalei, Inspecția comercială de stat, comitetul orășenesc și comitetele raionale ale femeilor. Discuțiile s-au purtat asupra mijloacelor pentru a asigura rezolvarea operativă a sesizărilor și propunerilor făcute de echipe și pentru îmbunătățirea informării cu privire la măsurile luate de conducerile organizațiilor comerciale".

Dar despre „mijloacele" propriu-zise, destinate să asigure rezolvarea operativă a sesizărilor, nu ni se spune nimic. Ele sînt ținute secret. Or, tocmai acest lucru s-a cerut în articol: să se ia și să se facă cunoscute public măsurile care pot remedia lipsurile semnalate. Cititorii doresc să știe ce măsuri s-au luat efectiv, cum se aplică, dacă sînt cele mai indicate pentru a da controlului obștesc greutatea de care trebuie să se bucure.

Consiliile sindicatelor din raioanele 30 Decembrie, 1 Mai, V. I. Lenin, 23 August au analizat activitatea de control obștesc din ultimul timp în prezența președinților de sindicate, a controlorilor obștești și a reprezentanților organizațiilor comerciale, stabilind noi măsuri de îmbunătățire. Concluziile desprinse vor fi analizate în plenara Consiliului local al sindicatelor ce va avea loc în acest trimestru.

Consiliul raional al sindicatelor din raionul 23 August ne răspunde, arătînd măsurile luate: *„Echipele de control obștesc existente la uzinele „23 August", ai căror membri lucrau în schimburi diferite, au fost reorganizate, astfel încît toți membrii să lucreze în același schimb, fără a suferi producția. Ca urmare a reorganizării și a analizei făcute de comitetul sindicatului cu responsabilii lor, calitatea controlului s-a îmbunătățit comparativ cu lunile trecute".*

Este incontestabil un început bun. Articolul sublinia însă, și acest lucru continuăm să-l subliniem și acum, că principalul, esențialul în activitatea controlului obștesc sînt calitatea și eficacitatea. E limpede: nu se face control obștesc de florile mărului. În locul unui răspuns concret, competent, ne izbim din nou de caracterul vag al unor afirmații. Se spune, de exemplu, că s-a îmbunătățit calitatea controlului. Cum? Efectiv, ce rezultate s-au înregistrat? Acest lucru i-ar fi interesat pe cititori să-l afle.

O PRIVIRE ÎN GARDEROBA A DOUĂ MILIOANE ȘI JUMĂTATE DE LOCUITORI

Contractele — îndeplinite exemplar!

Articolul publicat sub acest titlu semnala o seamă de deficiențe în sectorul producției articolelor pentru copii, precum și în cel al desfacerii. În răspunsul primit de la **Direcția generală a industriei de tricotaje și confecții din Ministerul Industriei Ușoare** se arată: *„Articolul a fost analizat în amănunt în cadrul direcției generale. Rezolvarea problemelor semnalate va duce la îmbogățirea sortimentelor și la îmbunătățirea calității articolelor pentru copii. Pentru modificarea dimensiunilor necorespunzătoare ale unora dintre articole, în urma prelucrării măsurătorilor antropometrice efectuate, se vor elabora noi tipare. Vor fi executate articole diferite, ce vor fi livrate în cantități stabilite de comun acord cu Ministerul Comerțului Interior, spre a se urmări în ce măsură dimensiunile fixate satisfac toate cerințele. După această experimentare industrială, pînă la sfîrșitul anului vor fi definitivate dimensiunile tuturor articolelor pentru copii. S-a semnalat, de asemenea, coloritul nepotrivit al unor produse. Pînă acum industria prezenta la contractări cartele de culori din care reprezentanții întreprinderilor comerciale aveau de ales. Întrucît alegerea nu s-a dovedit a fi întotdeauna cea mai potrivită, la contractările pe trimestrele IV 1965 și I 1966 se vor da indicații și mai precise întreprinderilor ce culori să contracteze.* Indicațiile sînt, firește, prețioase. Dar deoarece măsuri similare s-au luat și în trecut și nu au fost întotdeauna aplicate, este binevenită precizarea făcută în scrisoare că *„se va urmări, totodată, ca întreprinderile să respecte întocmai contractele și specificațiile de culori pentru a împiedica intrarea în rețeaua comercială a unor produse în culori necorespunzătoare".*

În legătură cu același articol, am primit un răspuns și de la **Direcția generală de resort din Ministerul Comerțului Interior.** Printre altele, se arată că elaborarea noilor dimensiuni a fost într-adevăr tărăgănată, fapt criticat, pe bună dreptate, în articol. La fel de întemeiată era și critica adusă unor întreprinderi care nu respectă contractele de livrare către comerț, precum și acelora care produc articole pentru copii în culori nepotrivite. *„Organele comerțului* — se arată în scrisoare — *au combătut această situație, dar rezultatele nu sînt încă suficiente și socotim că materialul publicat va contribui la rezolvarea de către organele în drept ale industriei a problemelor de coloranți și amestecuri de materii prime, care în prezent împiedică introducerea coloritului viu, specific confecțiilor de copii, la toate articolele".*

Și acest răspuns insistă asupra necesității de a se urmări îndeaproape realizarea întocmai a contractelor, căci *„sînt frecvente cazurile cînd după încheierea contractelor, întreprinderile producătoare solicită schimbarea sortimentelor de culori din diferite motive".* Concluzia este deci limpede: **și industria, și comerțul sînt datoare să colaboreze strîns pentru îndeplinirea precisă, exemplară, a clauzelor contractuale.**

Pentru îmbunătățirea calității încălțămintei fabricilor „Flacăra roșie" și „Carmen" București, comerțul se angajează să întărească recepția calitativă atît la furnizor cît și în rețeaua comercială. Produsele defecte vor fi restituite întreprinderii producătoare.

Cîteva cuvinte în legătură cu magazinul „Aschiuță": *„Considerăm justă observația cu privire la modul în care este aprovizionat magazinul și la schimbarea profilului său, în care sens am luat legătură cu Direcția Comercială a Capitalei pentru remedierea situației".*

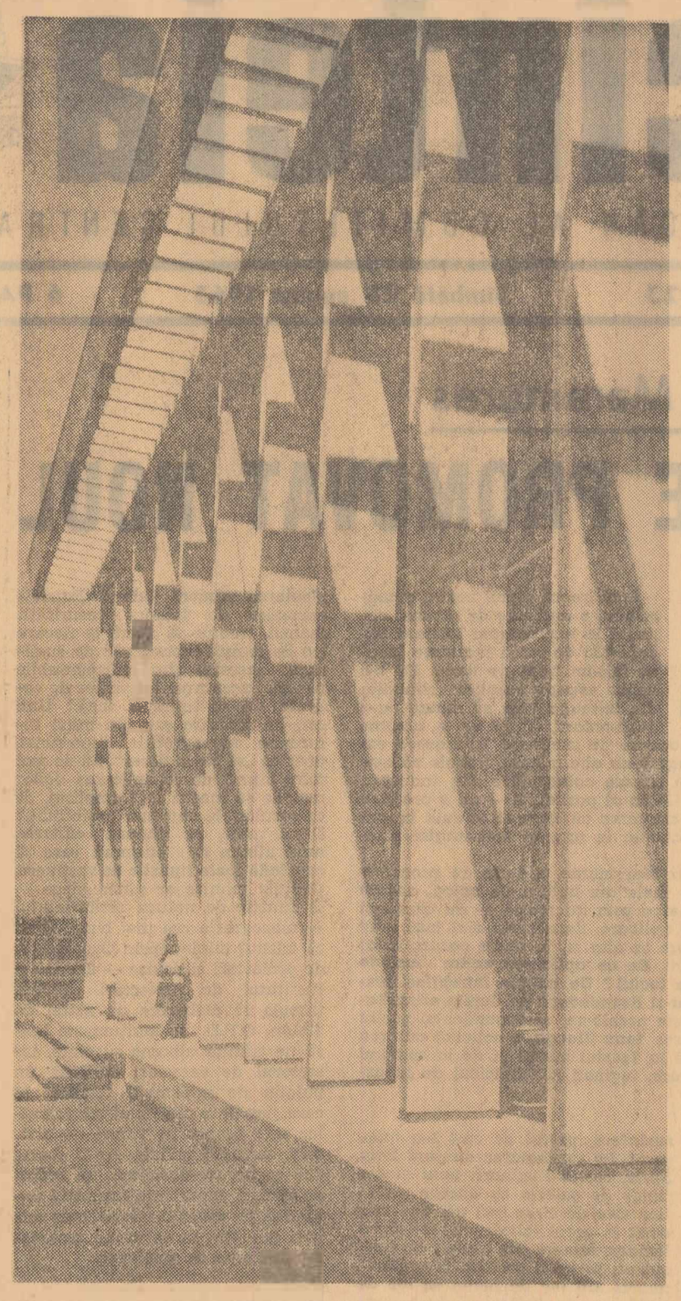

Casa de cultură din Tulcea

NOTE DE LECTOR

NICOLAE ȚIC

„Orașul cu o mie de blesteme"

Pentru cei care au parcurs cărțile lui Nicolae Țic este evident faptul că prozatorul nu vădește în scrisul său o preocupare deosebită față de virtuozitățile stilistice sau de situațiile spectaculoase, ieșite din comun. Dimpotrivă, expresia este simplă, fără artificii, uneori chiar aridă, iar personajele și împrejurările în care le cunoaștem sînt cît se poate de obișnuite. De-a lungul a cîțiva ani, Țic a reușit să-și creeze un mod de expresie original, căutările sale pe tărîmul aflării unor modalități artistice proprii fiind pe bună dreptate remarcate de critica literară. Multe dintre paginile scrierilor sale rețin atenția prin dezbaterea unor probleme contemporane, prin conturarea unor traiectorii umane — desprinse mai ales din mediul muncitoresc — semnificative pentru anii noștri.

Cu ultima sa carte Nicolae Țic se întoarce oarecum în timp față de cele anterioare, surprinzînd momentul de degringoladă a lumii vechi și de geneză a celei noi. Acțiunea romanului, fără a se organiza în jurul unui conflict propriu-zis, se desfășoară pe mai multe planuri ce se interferează și urmărește, printr-o succesiune de secvențe epice, să reconstituie cronica evenimentelor din vara lui 1946 dintr-un oraș de provincie „amorțit și murdar". Propunîndu-și acest obiectiv, reușita autorului constă mai ales în reinvierea atmosferei acelei vremi și mai puțin în realizarea unor caractere pregnant individualizate.

Privite pe fundalul vieții patriarhale de pînă atunci, confruntările cu adînci implicații sociale ce se desfășoară în lunile premergătoare alegerilor din noiembrie '46 dobîndesc în paginile romanului o mai mare rezonanță. Autorul surprinde cu o bună intuiție psihologică încercările conducătorilor locali ai partidelor „istorice" de a împiedica acțiunile organizate de comuniști. Fauna politicianistă țărănistă, creionată în linii îngroșate, caricaturale uneori, apare ridicolă în zbaterile sale neputincioase. Negustorul Dindin, avocații Siminoc, Prale, Zănoagă sau bătrînul Pradoiu, proprietarul unuia din puținele ateliere din oraș, sînt figuri jalnice, oameni cu sufletul sterp, roși de vicii.

Acestei lumi scriitorul i-o opune pe cea a comuniștilor, zugrăviți în linii clare, relevînd forța și puritatea lor morală, nobilele idealuri ce-i animă. Astfel, unele episoade ale romanului reliefează efortul lor continuu de a scoate din mizerie viața oamenilor, de a-i face să-și recîștige demnitatea și încrederea în propria forță. Inițiativa partidului comunist, și anume construirea unei fabrici unde își va putea cîștiga existența mulțimea celor care nu aveau de lucru, deschide o nouă perspectivă vieții locuitorilor orașului și celor aduși de foame din alte părți ale țării; iar munca lor entuziastă pe șantierul viitoarei fabrici, deși cîștigul era încă mic, evidențiază încrederea cu care începeau să meargă pe drumul arătat de partid.

Mi se pare demn de relevat și modul în care Nicolae Țic încearcă să contureze cîteva portrete de luptători comuniști. Fostul sondor Ilie Strihan, acum secretar al comitetului de plasă, tinerii săi colaboratori Manole și Voichiță sînt activiști cu o experiență revoluționară diferită, cu temperamente și probleme de viață diferite, dar, dincolo de acestea, sînt uniți printr-o trăsătură dominantă comună: hotărîrea și convingerea nestrămutată în victoria deplină a cauzei pentru care luptă. Ne-am fi așteptat de aceea ca diversele acțiuni la care ei participă să fie mai bogate în semnificații, iar trăsăturile lor de caracter să fie mai nuanțat conturate.

Construcția romanului caută să surprindă tumultul specific epocii, ca și nota caracteristică vieții tîrgului provincial. Dar dacă tehnica alternării secvențelor epice este mînuită cu pricepere, introducerea, alături de relatarea „obiectivă", a unor pasaje redactate la persoana întîi, dar lipsite de autenticitatea unor file de jurnal sau a povestirii directe, cît și a unor scrisori sau fragmente din presa vremii este exterioară, nu se integrează organic întregii construcții.

Posibilitățile creatoare ale lui N. Țic nu s-au valorificat acum în întregime. Dar cele mai bune pagini ale cărții de față ne dau dreptul să așteptăm izbînda deplină în lucrările următoare.

Sorin MOVILEANU

În vitrinele librăriilor

● „OPERA LUI TUDOR ARGHEZI. Eseu despre vîrstele interioare" se intitulează lucrarea lui **Dumitru Micu**, apărută în Editura pentru literatură.

● Aceeași editură a tipărit monografia „I. SLAVICI" de **Pompiliu Marcea.**

● „SOMNUL PĂMÎNTULUI" este titlul volumului de nuvele semnat de **D. R. Popescu**, tipărit de Editura tineretului.

● Dintre volumele de versuri publicate de Editura pentru literatură amintim „PAȘI PESTE APE" de **Toma George Maiorescu** și „MONOLOG" de **Platon Pardău.**

● În colecția „Figuri de seamă ale teatrului românesc" (Editura Meridiane) au apărut albumele „G. STORIN" — text de **Ileana Berlogea** — și „ȘTEFAN BRABOREȘCU" — text de **Radu Stanca**.

● Editura Meridiane a publicat un album dedicat creației lui „AUREL JIQUIDI", întocmit și prefațat de acad. **G. Oprescu.**

● Aceeași editură a scos de sub tipar albumul „PICTURĂ ROMÂNEASCĂ 1964"; cele peste

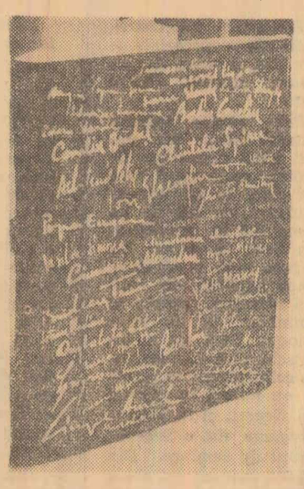

100 de lucrări, reproduse în culori, oglindesc preocupările pictorilor noștri, reflectate în Expoziția anuală din 1964.

TEATRE

Teatrul „C. I. Nottara" (Teatrul de vară din parcul Herăstrău): **Opt femei** — ora 20. Teatrul satiric-muzical **„C. Tănase"**: (Teatrul de vară „23 August"): **Carnaval la Tănase** — ora 20, (sala Savoy): **Veselie la 174** — ora 20. Teatrul Evreiesc (grădina din str. Mircea Vodă nr. 5): **Idei... pentru o revistă** ora 20. Circul de stat: **Circus variété** — ora 20.

TELEVIZIUNE

19,00 — Jurnalul televiziunii (I). 19,30 — Pentru copii și tineretul școlar: „Enigma din Peștera neagră" — emisiunea a V-a „Plecarea" din ciclul „Cireșarii", de Constantin Chiriță. 20,00 — Tele-enciclopedia. 21,00 — Umorul și... călătoria. 21,45 — De la o melodie la alta. 22,20 — Retrospectivă umoristică — Emisiunea a XII-a cu Vasile Tomazian. 22,45 — Jurnalul televiziunii (II). Sport și Buletin meteorologic.

CINEMATOGRAFE

SAMBA: Patria — 9; 11,30 14; 16,30; 19; 21,30. **APORT, MUHTAR!** — cinemascop: Festival (completare **Lucrările Marii Adunări Naționale**) — 10; 12,15; 14,15; 16,45; 19; 21,15, rulează și la grădină — ora 20, Melodia (completare **Acolo unde Carpații întîlnesc Dunărea** — cinemascop) — 10; 12; 16; 18,15; 20,30. **MARȘUL ASUPRA ROMEI:** Capitol (completare **Prietenul meu Max**) — 9,30; 11,45; 14; 16,30; 18,45; 21, rulează și la grădină — ora 20, Feroviar (completare **Prietenul meu Max**) — 9,45; 11,45; 13,45; 16; 18,15; 20,30. **VIAȚĂ DIFICILĂ:** Luceafărul — 9; 11,15; 13,30; 15,45; 18,15; 20,30, grădina Progresul — 20. **EVADATUL** — cinemascop: Excelsior (completare **Drumul**) — 9,45; 12; 14; 16,15; 18,30; 20,45. **GAUDEAMUS IGITUR:** Carpați (completare **Lucrările Marii Adunări Naționale**) — 9,45; 12; 14,15; 16,30; 18,45; 21. **PROCESUL PROFESORULUI WEIR:** Republica (completare **Lucrările Marii Adunări Naționale**) — 9,15; 12; 15; 18; 21, București (completare **Lucrările Marii Adunări Naționale**) — 9; 12; 15; 18; 21, Expoziția — Piața Scînteii (completare **Mîine începe azi**) — 19,45, Stadionul Dinamo (completare **Lucrările Marii Adunări Naționale**) — 20, Grădina Doina (completare **Mîine începe azi**) — ora 20. **CĂPITANUL DIN TENKES** (ambele serii): Victoria — 10; 13,15; 16,30; 20, Grivița — 10; 16; 19,30. **NEAMUL ȘOIMĂREȘTILOR** — cinemascop (ambele serii): Central (completare **Șoimii**) — 9,45; 13; 16,15; 19,30. **DECORAȚII PENTRU „COPIII MINUNE":** Lumina (completare **Gust bun... bun gust**) — 10; 13; 15,30; 18; 20,30. **CÎND MARTIN AVEA 14 ANI:** Union (completare **Delta — raiul albinelor**) — 16; 18,15; 20,30. **PROGRAM PENTRU COPII:** Doina — ora 10. **ZBORUL ÎNTRERUPT:** Doina (completare **Pionieria nr. 4/1965**) — 11,30; 14,30; 16,30; 18,30; 20,30. **A IX-A EDIȚIE A JOCURILOR OLIMPICE DE IARNĂ:** Timpuri noi (completare **18 zile în Atlantic**) — 10—21 în continuare. **LALELEAUA NEAGRĂ** — cinemascop: Giulești (completare **Dincolo de codri și păduri** — cinemascop — 10,30; 15,30; 18; 20,30, Arta (completare **O călătorie spre inima Rești-ței**) — 11; 15; 18; 21, rulează și la grădină — ora 20. **PENSIUNEA BOULANKA:** Cultural (completare **Sport nr. 3/1965**) — 16; 18,15; 20,30, Volga (completare **Lucrările celui de-al IX-lea Congres al P.C.R.**) — 9,30; 12,15; 15; 17,45; 20,30. **CÎNTÎND DESPRE ARIZONA:** Înfrățirea între popoare (completare **Amintiri contemporane**) — 10,30; 15,30; 18; 20,30. **FEMEIA NECUNOSCUTĂ:** Dacia — 9—13,45 în continuare, 16,15; 18,45; 21,15, Grădina Unirea — ora 20, Cotroceni — ora 10. **WINNETOU** — cinemascop: Buzești (completare **Laminorul de țevi**) — 10,30; 14,15; 16,30; 18,45, rulează și la grădină — ora 20, Pacea (completare **Muzeul Zambaccian**) — 11; 16; 18,15; 20,30. **OLIVER TWIST:** Crîngași — 15,30; 18; 20,30. **ALERG DUPĂ O STEA:** Cosmos — 16; 18; 20. **UNORA LE PLACE JAZUL:** Bucegi — 10; 12,30; 16; 18,30; 21, rulează și la grădină — ora 20, Tomis — 8,45; 11,15; 13,45; 16,15; 18,45; 21,15, rulează și la grădină — ora 20, Flamura — 10; 12,30; 15,30; 18; 20,30, Flacăra — 9,45; 15,15. **DAȚI-MI CONDICA DE RECLAMAȚII:** Flacăra (completare **Oltenii din Oltenia**) — 18; 20, Munca (completare **Oltenii din Oltenia**) — 16; 18,15; 20,30. **AMERICA, AMERICA** (ambele serii): Unirea — 16. **UN LUCRU FĂCUT LA TIMP:** Vitan (completare **La cel mai înalt nivel**) — 16; 18; rulează și la grădină — ora 19,45, Popular (completare **La cel mai înalt nivel**) — 10,30; 16; 18,30; 20,45. **ROMULUS ȘI REMUS** — cinemascop: Miorița (completare **Melodiile străzii** — cinemascop) — 8,45; 11,15; 13,45; 16,15; 18,45; 21,15, Floreasca (completare **Melodiile străzii** — cinemascop — 10,30; 13; 15,30; 18; 20,30. **FIUL CĂPITANULUI BLOOD:** Moșilor (completare **Pionieria nr. 4/1965**) — 15,30; 18; 20,30, rulează și la grădină — ora 20, Colentina (completare **Xavery Dunikowski**) — 15; 17; 19; 21. **BRĂȚARA DE GRANATE:** Viitorul (completare **Lucrările celui de-al IX-lea Congres al P.C.R.**) — 15,30; 18; 20,30. **STRIGĂTUL:** Rahova (completare **Surîsul**) — 15,30; 18; rulează și la grădină — ora 20. **DOMNUL** — cinemascop: Modern (completare **Lucrările Marii Adunări Naționale**) — 9,30; 11,45; 14; 16,30; 19; 21, Arenele Libertății (completare **Lucrările Marii Adunări Naționale**) — ora 20. **UN ȘOARECE PRINTRE BĂRBAȚI:** Lira (completare **Amintiri contemporane**) — 15; 17,15; 19,30 rulează și la grădină — ora 20,15. **JUNGLA TRAGICĂ:** Drumul Sării — 15,30; 17,45; 20. **ÎNTÎLNIRE LA ISCHIA** — cinemascop: Ferentari (completare **Spre cer** — cinemascop) — 10,30; 16; 18,15; 20,30 Progresul (completare **Spre cer** — cinemascop) — 15,30; 18; 20,30. **CUM SE REUȘEȘTE ÎN DRAGOSTE:** Cotroceni (completare **Fotbaliști, nu uitați copilăria**) — 15; 17; 19; 21. **NE ASUMĂM RĂSPUNDEREA:** Grădina Colentina — ora 20 **DE DOI BANI VIOLETE:** Progresul-Parc — ora 20.

CUM E VREMEA

Ieri în țară: Vremea a continuat să se răcească, mai ales în Ardeal și Banat. Cerul a fost variabil, mai mult acoperit în vestul țării, unde au căzut ploi locale în prima parte a zilei. În munți s-a produs ceață. Vîntul a suflat potrivit cu intensificări locale predominînd din sectorul vestic. Temperatura aerului la ora 14 înregistra valori cuprinse între 10 grade la Huedin și Toplița și 24 grade la Iași, Huși Balintești și Viziru, Turnu Măgurele și Mangalia. **În București:** Vremea a fost răcoroasă, cu cerul variabil. Vîntul a suflat potrivit, cu intensificări trecătoare din sectorul vestic. Temperatura maximă a fost de 22 grade. **Timpul probabil pentru zilele de 29, 30 și 31 august. În țară:** Vreme schimbătoare, cu cerul temporar noros. Va ploua slab și local, mai frecvent în nord-estul țării. Vînt slab pînă la potrivit. Temperatura staționară la început apoi în creștere. Minimele vor fi cuprinse între 6 și 16 grade, iar maximele între 17 și 27 grade. Local mai ridicate. **În București și pe litoral:** Vreme schimbătoare cu cerul temporar noros Vînt slab pînă la potrivit din sectorul vestic. Temperatura aerului staționară la început, apoi în creștere.

Presentimentul toamnei

(Urmare din pag. I-a)

Pulberea îți frige glezna ca într-o fierărie. Așteptați noi scîntei, noi izbucniri metalice, noi erupții cu bolovani de jar. Chiar acum, mi se pare s-au rostogolit cîțiva dovleci în porumbișteа de alături, de-a dreptul din soare. Te așezi pe unul din ei, ca pe o lespede fierbinte, și tai un harbuz. E o insulă de cleștar pe care o ții pe genunchi. E singura tîntină aici în Bărăgan, la care te poți răcori, între aceste zări dogorîtoare de august. Fetița e o ciutură în care copiii își vîră gura pînă la urechi. E ultima felie de vară.

— Cum e?

— Dulce.

Copiii azvîrl cojile verii, rămînînd în palmă cu cîțiva simburi sunători. Îți sunt. Par niște zburături de agată, rubin, onix, niște așchii de cer. Aruncîndu-i înapoi pe cer, semănîndu-i în galaxii, o să culegem peste cîteva ere niște pepeni la dimensiunea lui Saturn și Pluto. (Ceea ce ar fi tot un joc de copii!).

★

Regăsesc vara într-o oțelărie, dudăind în marile cuptoare electrice unde se păstrează intactă temperatura lavei solare.

Prin marele luminator care domină hala, cerul se străvede palid o amintire de cer. E mai puternică iradiația șarjei, iar soarele o contemplă de sus, resemnat. Pentru oamenii de aici anul e un singur anotimp strălucitor, la fel de intens în energie și la solstițiu, și la echinox. Oțelarii din echipa lui Manea Tudor, frunțași în fiecare lună, ne-au dovedit astfel că perseverența nu cunoaște variațiuni de calendar.

Prin luminatorul deschis s-a strecurat o frunză galbenă, cu prima iscălitură a lui septembrie. E ultima scînteie din incendiul verii. A poposit pe umărul, stropit cu soare, al unui oțelar.

— Bună dimineața, toamnă!

Caramele, caramele

(Urmare din pag. I-a)

— Tovarăși, dacă țineți un pic la mine, salvați-mă! Faceți ceva, o inovație care să-mi dea posibilitatea să servesc ale dumneavoastră caramele fără garnitură. Natur!

— S-a rezolvat. Nu veți mai mînca de-acum înainte ambalajul.

— Vă mulțumesc anticipat... Pot să văd și eu noua fabricație? O simplă curiozitate...

— Da.

Omul în loc să mă invite în fabrică îmi aduce un dosar doldora de hîrtii.

— Am înțeles. Sînt curios să le văd cum le fabricați...

— Asta nu se poate.

— De ce? Secret de fabricație?

— Nu. De la 24 iulie am oprit mașinile. N-o să mai mîncați ambalajul fiindcă n-o să mai mîncați nici caramele. Gata cu ele!

Am strigat disperat: De ce?

În loc de răspuns îmi face semn spre dosar. În depozitul fabricii de produse zaharoase zac patru vagoane de caramele pe care comerțul nostru interior refuză să le dea pe piață. Refuză să le ia de la fabrică.

— Pentru care motiv le refuză?

— Nu sînt conform normelor. Nu au forma unui trunchi de piramidă paralelipipedică, cu laturi egale, drepte și suprafețele perfect plane.

— De ce nu le faceți așa?

— Imposibil! Mașinile sînt moderne însă nu cunosc geometrie. La întinsul pastei pînă la consistență se formează la suprafața caramelei bule de aer. Așa că la răcire carameaua nu e conform STAS-ului.

Cer lămuriri. Nu mă pricep la geometrie.

— Pentru că n-am ochelarii la mine, vă rog povestiți-mi și mie ce conține acest dosar, doldora de hîrtii.

— De adrese — mă corectează dumnealui.

— Exact. Ce conține?

— Noi susținem că aceste caramele se fabrică cu astfel de „defecte" oriunde pe lume. Ministerul Comerțului Interior susține că au nevoie de formă, nu de conținut.

— Și?

— Avem în depozit patru vagoane pe care nu putem să le dăm pe piață. Nu știm ce să facem cu ele.

Observați în ce dilemă e pus foiletonistul. A dat de o vină de birocratism și nu știe încotro să-și îndrepte satira. Care o fi vinovatul? Direcția din Ministerul Industriei Alimentare ori direcția de resort din Ministerul Comerțului Interior? Pe cuvîntul meu de onoare că habar n-am cine ar trebui să fie criticat.

Esențialul este însă că eu nu pot trăi fără caramele.

Dragi tovarăși, dacă vreți să veniți în ajutorul meu, nu-mi trimiteți adrese, ci caramele. Dar vedeți, să nu le confund cu jumările!

Nu-mi plac caramelele cu muștar...

DRUMURI ŞI POPASURI

de Paul EVERAC

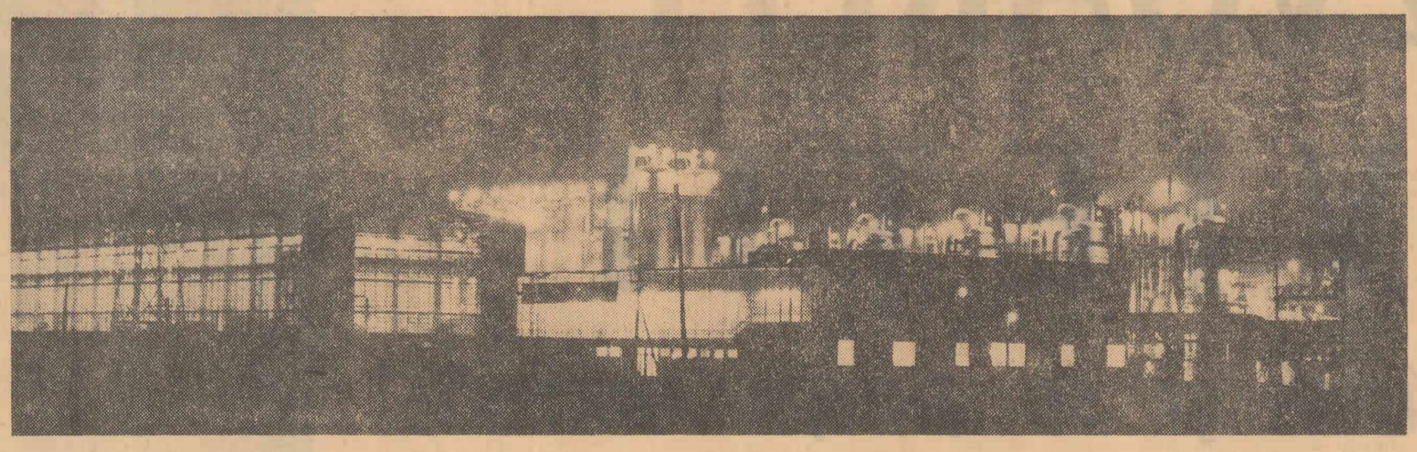

Florile luminii în şesul oltenesc (Combinatul chimic Craiova)

Am să vorbesc despre cîteva lucruri pe care le-am văzut. Am să vorbesc de cîteva lucruri pe care le-am întrevăzut. Şi de unele pe care nu le-am văzut încă. De unele care s-ar putea vedea şi nu se văd, de unele care ar putea să nu se vadă şi se văd. Căci orice excursie e o ieşire din datele noastre obişnuite, o mică explorare în concret şi în abstract, pentru a ne întoarce, mai aerisiţi, la certitudinile noastre.

Zîmbet

Am văzut, într-o recentă călătorie, cîteva colţuri ale Olteniei, spre nord; peisajul mi s-a părut un zîmbet. Controlez cuvîntul, cred că e exact: un zîmbet. Un peisaj care zîmbeşte. Zîmbesc muncelele şi văile, casele înecate în verdeaţă. Casa nu e pe văgăună, nu e pe ripă. (N-am văzut ripă). Casa caută peluza verde, iarba mare, tufişul. Se ascunde pe jumătate în ele. Jumătatea cealaltă se iţeşte, iese parcă dintr-o dată. Iese cu flori. Iese cu o anumită bucurie şi cu o anumită fudulie — îi place că există. Din vîlceaua verde-albăstruie iese zîmbetul de muşcată şi de nalbă. Apar prispa, ceardacul, stîlpii, arcadele. Se arată acoperişurile cu viţă. Acoperişul stacojiu iese niţel printre viţele ce se caţără pe duzii din faţa zaplazului şi zîmbeşte şi el. Zîmbesc şi stîlpii spoiţi. Miroase a fîn. Totul stă pe o mare de iarbă, vălurită, foşnitoare. Măgurile şi muncelele se aleargă liniştite către munţi. Şi unde se opresc şi e poala pămîntului mai dulce, iese căsulia, semeaţă, isteaţă, zîmbind. Nu sparge niciodată peisajul. Se amestecă şi creşte cu el. Printre meri. Printre nuci. Printre duzi şi aguridă. „Printre cimbri şi susai", cum spune poetul.

Casele nu seamănă, decît ca aer de familie. Încolo, fac ce fac şi nu seamănă. Fiecare oltean mai pune sau mai scoate de la el. Iac-aşa, să nu semene cu nimeni. Arcada trilobată, marele blazon arhitectural oltenesc, am întîlnit-o într-o mie de variante. Am întîlnit zeci de stîlpi. (Acum în urmă sînt prefabricaţi şi atunci variaţia se mută în aranjamentul lor). Am văzut un efort ornamental neobosit. Şi o anumită nevoie de a „rupe gura" — îl consemnez fiindcă mi se pare omenesc. Există deci în Oltenia oameni care se joacă cu formele, cu spaţiul, uneori excelent, alteori inutil, dar totdeauna parcă de plăcere, de zîmbet. Nu e oare o formă a unui spirit neliniştit, creator?

Ilustre umbre

Din aceste forme neobosite au ieşit, prin vremi, şi marile monumente arhitectonice Horezu şi Polovraci. O mare puritate a liniilor la amîndouă. O simplitate dreaptă. Horezu mai semeaţă, mai cetate. Polovraci, mai cuminte şi mai intimă, mai înmiresmată. Horezu, scoţînd din verdeaţa dealurilor o statură impunătoare, Polovraci pitită în verdeaţă la sînul unui defileu de piatră. Întruchipări ale geniului constructiv, original, al acestor locuri, ca şi Cula de la Măldăreşti, ca Mînăstirea Dintr-un Lemn, ca Arnota. Bistriţa şi Tismana, ele, au avut parte, săracele, de retuşări într-un spirit cu totul străin de stilul lor; acestea, în schimb, se îngrijesc acum cu bună şi autentică rînduială stilistică, aşa cum cere respectul pentru urmele măiestriei poporului.

Mă gîndesc la bietul Constantin Vodă Brîncoveanu, care şi-a legat numele de multe din aceste turle şi ziduri albe. E zugrăvit cu coconii şi jupîniţele lui, cu acei feţi care aveau să-şi pună capul rînd pe rînd pe butuc ca s-astîmpere urgia stăpînului răzbunător. Acum, crohmăliţi pe perete, sînt încă în slavă, bucuroşi de viaţă, de făptura, de sîngele lor. În partea cealaltă stă unchiul voievodului, stolnicul Constantin Cantacuzinul, om luminat şi cărturar de Padova, iscusit în ale condeiului, ascuns în suflet, viclenind în taină pe domnul, dîndu-l pe mîna duşmanului împieliţat. Constantin Vodă, abia adumbrit, neprepuelnic, şade pe zid în mijlocul cimotiilor sale, păzindu-le de toată stricăciunea, iar celălalt aşijderea. Viermii cei neadormiţi, învrăjbindu-i dincolo de orice cuget la soarta nevolnicului neam al lor, i-au dus pe rînd sub satîrul gîdelui, pentru pricini de-o şchioapă lumească. Păcat, erau capete bune, luminate! Puteau, unindu-şi gîndurile, să clinteasca mai departe fiinţa obştei. Ci ei căzînd, zidurile şi turlele lor au rămas, fiindcă erau în ele gîndul, puterea şi frumuseţea truditorilor de totdeauna.

Sarea şi dulceaţa pămîntului

Această Oltenie argeşeană, vîlceană, stă, ca toate pămînturile, pe nişte zemuri şi pe nişte cristale. Mişună sub ea, dulce şi acră, scursura vie a pămîntului, apa potrăcălită, sărată, tămăduitoare, de care e îmbibată. Pe alte drumuri se prelinge sub pămînt, ocolind sarea, zemuiala dulce, mustoasă a rodului din vii şi livezi. Roca zace tainic în străfunduri aşteptînd eliberarea din ocna propriei ei puteri netolosite. Toate astea dospesc şi se încrucişează sub fineaţa mănoasă.

Le-am văzut acum despicate, duse pe drumul lor pînă în capăt. Prin jgheaburi mari, sarea pămîntului merge la uzinele Govora, de o parte a şoselei, şi acolo, după ce musteşte, fierbe şi se strălimpezeşte în legea ei, devine sodă calcinată şi sodă caustică (calitatea primă pe piaţa mondială). În butoiaşe vine şi se scurge, la Rîureni, în partea cealaltă a şoselei zahărul pămîntului, şi după ce musteşte, fierbe şi se strălimpezeşte în legea lui, devine dulceaţă, conservă sau compot (calitatea primă pe piaţa mondială). Şi aşa, cele două principii mari ale pămîntului îşi ies din obîrşie şi suie spre împlinirea lor, călătorind plaiurile vîlcene spre multe zări ale lumii.

Alte roci, mai încolo, spre Jiu se întrupează în cărbune, în ţiţei. Alte ape, minerale şi termale, spuzesc pămîntul şi ies forfotind în vreo şase locuri, aducătoare de sănătate şi voioşie. Din dedesubturi şi cheaguri, din şisturi şi ferecături se adună în lungi ţoiuri şi vin, cu pişcătoarele lor broboane carbonice, să vindece lumea de copturi şi pietre, să spele grele beteşuguri.

Toate astea, gîndite împreună, îţi dau impresia de mare putere naturală, de dărnicie nespusă a locurilor.

Axiomă şi postulat

Printr-un proces început acum mai bine de 20 de ani am lichidat treptat dar definitiv situaţia cînd confortul era apanajul unei clase. El devine, în modul cel mai concret cu putinţă, drept şi bun al întregului popor. În toate locurile şi localităţile, în toate blocurile, în toate staţiunile, pe toate şoselele şi potecile turistice trec şi petrec oamenii muncii. Tot ce se face e pentru ei, accesul lor la toate formele de înviorare a bucuriei de viaţă e nelimitat. (În aceşti ultimi ani a apărut şi ţăranul-turist care poate fi întîlnit în toate cabanele, nu ca rîndaş, cum era altădată, ci ca vizitator deplin).

Încetind să fie un răsfăţ, un derivativ al lenii sau un corolar al bogăţiei, confortul este gîndit în termeni noi, împins fără sfială spre tot ce poate face viaţa mai atractivă, mai cuprinzătoare. Nu trebuie ca unul sau altul să aibă teama de a nu face oamenilor noştri o viaţă prea „boierească" în comodităţile ei; din punct de vedere confort şi civilizaţie, acurateţe şi stil, oamenii muncii, prin eforturile pe care le fac, şi-au cîştigat dreptul la o viaţă „supra-boierească" şi nu este nimic care să poată fi gîndit pe lume în aceste direcţii şi care să nu le poată fi propriu. E una din cuceririle de căpetenie ale socialismului.

Cînd mergi la Constanţa te dai jos la Ciulniţa să mănînci pateuri calde. În mod invariabil asociezi gara Ciulniţa cu pateul cald. La Comarnic se vindeau fructe încă din vremea lui Caragiale, cînd Coana Mare, mergînd cu clasa a III-a, despărţită de ginere-său, d. Georgescu, a primit bani număraţi să-şi ia cireşi. La Zimand, lîngă Arad, veneau pepenii. La Cîmpina erau vestite lipiile. În alte locuri brînzoaicele, afinele, cîrnăciorii, porumbul fiert etc. Traseul se poate recompune astfel din mici delicii gustative, gările, locurile primind o savoare, o etichetă, un renume. Acum cînd ţărănimea muncitoare printr-o recentă hotărîre are posibilitatea să-şi valorifice după voie din produsele proprii, de ce ne-am refuza aceste inocente apetituri, care într-un fel descriu pentru vizitatorul român şi străin o geografie a opulenţei noastre naturale?

Să nu ne refuzăm puţină culoare şi puţină spontaneitate! Lanurile, livezile, viile pot fi admirate din tren ca peisaj, dar sînt şi mai îndrăgite cînd un mic eşantion din ele intră în alchimia gustativă a călătorului. O literatură copios olfactivo-gustativă a celebrat la noi, în cea mai bună tradiţie sadoveniană, un nu-ştiuce al aromelor acestui pămînt de care s-au îmbibat atîţia călători. Azi cînd călătoriile altora la noi devin un punct de onoare economică şi socială cred că e bine să sporim atractivitatea, diversitatea, unicitatea locurilor noastre. Există multe locuri care au un ce al lor, el trebuie cultivat şi întărit. Aici sînt celebrele mere (ca nicăieri în altă parte); dincolo celebrul vin (în crama proprie a gospodăriei, cu un sistem special de degustare); dincolo e porumbul copt sau coşul cu alune de cîmp sau peştele, sau lubeniţa. După ce o sumă de lucruri au fost în modul cel mai fericit unificate, standardizate şi produse în serii mari, ni se pare firesc să descoperim ici şi colo şi un efort de diversificare, de nuanţare, de specificare pentru a da cîtorva produse ale noastre mîndria calitativă de a fi mai bune sau altfel decît restul, pentru a spori prestigiul unor locuri din ţară. Să poţi bea vin de Băbeni oriunde, dar numai la Băbeni să fie **un anumit soi** de vin pentru care să te bucuri că te apropii de Băbeni. Să treci pe lîngă fabrica de la Rîureni de unde să poţi lua sau gusta, în stradă, **o anumită dulceaţă**, ca nici o alta din multele pe care le găseşti în ţară. Pînă şi o fabrică chimică să-ţi poată îmbia un praf de copt sau un bicarbonat, **numai al ei**, cumpărat pe loc.

Ansambluri şi unicate

Cred în industrializarea construcţiilor civile ca în metoda cea mai eficace, singura modernă, de a investi o populaţie chemată rapid şi masiv spre civilizaţie şi confort, cu locuinţele necesare. Dar cred şi în unicate, în lucruri care să puncteze cu aplomb geniul arhitectonic al acestei ţări, diseminînd nerepetabile localuri publice în cadrele unei naturi generoase. Călătorind, mi-am dat seama că în ultimul timp se diversifică mai mult, dar categoria **modernului** nu s-a întîlnit încă într-un cuplaj fericit cu categoria **autohtonului**, cu matricea stilistică a unei regiuni sau a unui loc. Frumoasa arhitectură oltenească se dezvoltă pe linia caselor ţărăneşti. Ochiul bucurat de blocurile de la oraş păstrează însă adesea un aer de impersonalitate. Fuziunea creatoare n-a avut loc încă. Te aştepţi ca într-un viitor local reprezentativ al Rîmnicului Vîlcii să apară elemente de culă, de cerdac, linia înaltă şi sobră, stîlpul incrustat, arcada caracteristică acestor locuri. Lucrul acesta mi se pare obligatoriu mai ales în Oltenia de nord, a cărei tradiţie stilistică e mai pregnantă, după părerea mea, decît a altor regiuni şi a cărei presiune deci pe formele culte, moderne ar trebui receptată cu deosebire. Poate pe aici ar trebui căutată şi matca unui stil generic, românesc. Avîntul constructiv brîncovenesc ar putea reţrăi în forme moderne, asimilat şi stilizat de avîntul constructiv ultramodern.

Există o marcă a peisajului

Faima artistică a oraşului Tg. Jiu derivă în primul rînd din opera lui Brâncuşi, din caracterul ei universal şi local, din poziţia ei unică. Repetarea **Coloanei fără sfîrşit** în altă parte, sau mutarea ei în Bucureşti ar fi, cred, o greşeală. Privesc îndelung capodopera. Obiectul artistic unic a fost conceput pe un mediu dat, căruia i-a conferit o valoare specială. Admirînd lucrarea în cadrul ei mă conving şi mai mult de un adevăr pe care, adesea, edilii noştri îl uită, acela că nu trebuie să diminuăm valoarea artistică şi istorică a unui obiect dislocîndu-l din mediul care constituie, prin el însuşi, o componenţă a acestei valori. Să lăsăm, dimpotrivă, şi operei şi locului prestigioasa atracţie care să cheme spre un Tîrgu Jiu modern (dar modern în sens brâncuşist) pe toţi pelerinii turismului intern şi internaţional. Copia este totdeauna o lovitură dată originalului şi în loc să creeze **două** bunuri, îl anulează şi pe cel autentic. Pusă în alt pămînt, Coloana fără sfîrşit n-ar creşte ca valoare, dar Tg. Jiu ar fi sigur împuţinat dacă i s-ar lua **istoria** şi **singularitatea** acestei danii a unui fiu al său.

Multe oraşe ale noastre au bunuri artistice şi istorice care le pot asigura o atractivitate specială, cu condiţia ca ele să funcţioneze în peisajul dat şi să nu fie centralizate şi redistribuite apoi după cine ştie ce criterii complicate. Concentrarea operelor de artă, a obiectelor muzeale, a documentelor, e utilă între anumite limite; retrospectivele sintetice şi cataloagele complete pot interesa pe savanţi şi pe iniţiaţi. Obiectul de artă sau istoric respiră însă mai bine în mediul care l-a ivit (decît în subsolul unei colecţii) şi turismul este forma modernă de **a merge pînă la el**, uneori chiar **pentru el**. Să lăsăm lucrurile să vorbească din cît mai multe locuri, păstrîndu-le cît mai autentice şi creînd condiţii optime pentru valorificarea lor **acolo**.

Am vizitat numeroase muzee istorice şi de ştiinţe naturale. Ele fac o treabă bună, cred, cînd prezentînd obiecte asemănătoare demonstrează **unitatea** formelor de viaţă pe acest pămînt. Dar o dată cu unitatea unor forme primordiale, ţara cunoaşte şi o mare **diversitate** de locuri şi situaţii istorice şi ele se cer reflectate cu mult mai mult accent specific de la regiune la regiune. Dintele de mamut şi toporul de silex răspund, fără îndoială, unei tematici utile, atestînd vechimea, dar între ele şi noi se aşează o istorie întreagă de fapte şi de modalităţi care dau culoarea specială, concretă a unei regiuni. Viaţa locurilor e bogată în fapte, documente şi trimiteri istorice sînt destule, (şi la arhive mai sînt şi altele) din fragmente se poate închipui **eposul** deosebit al unui loc şi al unui timp, stilul său. Cine intră într-un muzeu, trebuie să simtă venind spre el istoria particulară a acelui loc, ambianţa diferenţială, **aerul** locului. Cine iese dintr-un muzeu trebuie să aibă în cap o catagrafie exactă a punctelor istorice ale regiunii, a oamenilor care s-au isvodit de acolo şi a faptelor lor, a posibilităţilor contemporane ale regiunii. Uzînd de toate mijloacele moderne de reconstituire şi de punere în valoare, el trebuie să intereseze ca cinematograful, să aibă o coerenţă şi o fluiditate, să simtă istoria, vicisitudinile, dramele, euforiile ei, să arunce în lumină fapte şi oameni, oameni şi fapte, mentalităţi nu banalităţi, stiluri nu tipizări tematice nediferenţiate. Muzeul nu trebuie să cheme spre trecut ca spre o moarte ci spre trecut ca spre o viaţă din care prezentul îşi trage rădăcinile.

Puţină scenografie

Un decor aşa de minunat, un trecut atît de bogat în forme, ca acela care se descoperă călătorului înscriindu-şi paşii de-a lungul Olteniei cer să fie puse în valoare cu maximă grijă. N-avem de ce să ne refuzăm aportul de gust şi tehnică al unei bune experienţe de teatru conjugată cu rigoarea ştiinţifică. Cine ne împiedică să avem mai multă fantezie, să creăm colţuri mirifice, reconstituiri spectaculoase? Aceste gînduri mă însoţeau vizitînd Peştera Muierii de la Baia de Fier, amplu monument natural, ultra-vechi (cu rămăşiţe paleolitice), cu forme spectaculoase. Un artificiu scenografic ar putea face din acest monument o perlă, mai interesantă decît Macocha de lîngă Brno luminată cu şaibe colorate, avînd diferenţe de nivel utilate cu scări şi galerii de efect; acolo s-a creat un lac subteran care, asemenea Styxului, dă o senzaţie copleşitoare etc. Peştera Muierii, fără să fie mai puţin dotată de natură, are o simplă lumină monocromă (şi deci monotonă) şi un parcurs incomod cu spatele încovoiat pe zeci de metri. Nu văd de ce ne-am mulţumi cu atît, cînd în mod firesc avem ce să facem acolo.

La Bistriţa se găseşte unul din cele mai interesante schituri din ţară, şi mi-e greu să-mi imaginez multe asemenea în lume. Se intră într-o crevasă de munte şi după cîteva accidente de teren, într-o ocniţă naturală ascunsă adînc, în trupul muntelui se iveşte un altar vechi, ciudat împlîntat în noaptea de calcar... Pe o altă galerie se arată la marginea unei buze de piatră cu prăvalul înalt de 100 de metri, un alt loc de sihăstrie şi refugiu, un alt schituleţ ferit de vicisitudinile vremii; amîndouă, izolate cu o brînă şi o hrubă de acces. Ce loc de uimire şi de meditaţie — ce priieţ de efecte unice pentru un scenograf, ce decor, ce fior, ce perspectivă! Le avem. Rămîne numai să le folosim frumos.

Cetatea Făgăraşului, restaurată, n-o pot gîndi cu încăperile goale. Aştept din partea restauratorilor un efort de reconstituire, măcar în parte, după o documentaţie riguroasă. Interioarele, mobilierul, ambianţa — uzînd de procedee pe care le întrebuinţăm în teatru — pot reface ceva din atmosfera timpului. Cetatea Făgăraşului a fost multă vreme feuda voievozilor munteni; evocarea acelor personaje de ev mediu românesc, într-un cadru apropiat, mi s-ar părea impresionantă şi utilă. Cetatea fiind unicatul ireductibil, original, sugerez celor care cu atîta grijă o reconstituie să încerce unele schiţe de viaţă arhaică în interiorul ei, care să încălzească fantezia istorică, să lege vizitatorul de amintiri trainice, concrete.

Cînd piesa e proastă, reflectoarele n-o salvează. Piesa peisajului nostru e foarte bună, mi se pare necesară o mai mare îndemînare a reflectoarelor.

Destinaţia cea mai utilă

Au rămas în curgerea anilor cîteva case, curţi şi conace, de la cei care au stăpînit cu şi fără drept această ţară, voievozi şi judeţi sîrguitori sau samavolnici, clase acaparatoare sau personaje luminate, luptători pentru bine sau pentru rău, burghezi, capitalişti. Luîndu-le în stăpînirea sa legitimă, poporul care le-a construit a dat multora din ele destinaţii utile, potrivit nevoilor obşteşti. Am întîlnit în peregrinările mele unele care, fie prin vechimea lor, fie printr-o alcătuire mai aparte, fie prin zăcămîntul de viaţă socială pe care l-au adăpostit sau frămîntările ce le-au generat ar putea cunoaşte o întrebuinţare mai adecvată, o punere în valoare mai prielnică. Nefiind nici pe deplin învestite cu valoare istorică, dar nici total despuiate de ea, aceste case pot constitui loc de odihnă specială pentru oamenii muncii, sedii de turism internaţional, case de creaţie, aşezăminte cultural-ştiinţifice. Case ca cele de la Ruginoasa, Comăneşti, Ştefăneşti (Argeş) şi altele, deşi nu au în multe cazuri nici un temei pentru pietatea trecătorilor, departe de asta, sînt totuşi realizări meritorii de arhitectură şi mărturisesc existenţa unei vieţi de civilizaţie (adesca convertită în împilare şi huzur), într-o ţară mai puţin amorfă decît le-a plăcut unor străini să creadă. Nu sînt multe, nu sînt foarte vechi — istoria zbuciumată a secolelor trecute nu ne-a îngăduit să păstrăm un fond bogat. Cu atît mai necesar mi se pare să lăsăm acele cîteva case din veacul trecut să vorbească despre inegalitatea claselor şi în acelaşi timp despre o anumită trăinicie a vieţii civile, legată uneori (rar, e adevărat!) de forme culturale progresiste. Ele nu trebuie tratate ca monumente, dar nici reduse de la o funcţie stilistică la una de utilitate comună.

Mă gîndesc, de pildă, la dispensarul din Valea Mare. Acolo s-au scris capodoperele cele mai de seamă ale prozei româneşti: Ion, Răscoala, Pădurea Spînzuraţilor. Aici valoarea artistică a casei o nulă, dar cea istorică e copleşitoare, şi ea poate dicta, singură, o mai bună întrebuinţare dată acelui loc.

Confortul are o mie de chipuri

Confortul nu intră într-o singură ecuaţie, nu are un standard fix. Braseriile au apărut după restaurante consfinţînd nevoia de aperitiv. Au apărut barurile de zi, constfinţînd nevoia de relaxare după masă; cramele — pentru degustări de vinuri; cofetăriile specializate în zece feluri de înghe ţată. S-au diversificat profilurile hotelurilor, funcţiunile lor şi ale cabanelor au sporit în complexitate. Săli de lectură, cămine, cluburi, stadioane s-au diversificat în secţii şi subsecţii împingînd tot mai departe nuanţele de confort. Avem restaurante în grădini sau pe trotuar, pescării sau zahanale. Le-au cunoscut şi le cunosc zilnic sute şi mii de turişti.

Cu toată această mulare a confortului pe ore şi dispoziţii, tendinţa cealaltă, unificatoare, rămîne încă de asediat mai departe fiindcă se cantonează pe alocuri în unele clişee şi unele limite. Recreaţia, de pildă, e totdeauna închipuită în conjuncţie cu un loc unde se poate dormi, mînca, asculta muzică şi vedea televizorul, rareori cu un loc unde se poate închiria un şezlong pe o terasă, la altitudine, de sîmbătă pînă luni, fără muzică şi fără televizor.

Cred că în stadiul acesta de dezvoltare putem începe să ne imaginăm forme şi modalităţi mai deosebite, corespunzătoare creşterii noastre, nevoilor moderne, fanteziei. Nu trebuie să ne sfiim de a inventa, cu măsura geniului nostru popular, dar şi dincolo de modele. Lăsînd puţin slobodă fantezia, mi-am imaginat nu o dată (ca utopic) teatru într-un crîng-amfiteatru natural la Săvîrşin sau Sighişoara, concert simfonic în salina de la Praid, cu reverberaţii de lumină pe pereţii cristalini sau dispunerea blocurilor într-un microraion ca modelele unei ii ţărăneşti etc.

Trepte...

Excursia nu e numaidecît plimbare în limitele organizării, ci şi dincolo de ele. Poate mai ales. Este în orice excursie nevoia de a ieşi puţin din tine, din mediul tău, din lumea ta — şi a ajunge în natură ca în matricea din care te tragi. Ea te-a generat, ei îi ceri să te regenereze. Nu întotdeauna o găseşti.

Nu că drumurile spre natură sînt inaccesibile. Dimpotrivă, s-a făcut totul ca să ajungi la ea: marcaje, cabane, teleferice, vehicule. Am întîlnit adăposturi şi corturi, aparate de radio, telefoane, televizoare. S-a sporit simţitor baza de turism, şi o să fie sporită încă.

În faţa acestor cuceriri, natura, în ceea ce are ea frust şi nud, s-a retras. Conceptul modern de natură, în toată lumea a suferit limitări esenţiale. Nu mai putem gîndi natura cum o gîndeau antecesorii noştri. Ea furnizează acum alte senzaţii: tonice, reparatorii, sportive. În mijlocul ei vin oamenii să-şi călească organismele, să-şi distreze minţile. Dominînd-o, ei o asezonează după gustul lor. Îi dau culorile şi sunetele pe care le-aduc cu dînşii de acasă. Dar unii abuzează. Îi impun naturii muzici stridente. Îi solicită recorduri.

Sentimentul unei „ieşiri" se domesticeşte şi el. Acele elemente de înfiorare în faţa naturii ca în faţa unui mare Tot zămislitor de forţe, despre care vorbea aşa de frumos Geo Bogza, acele rezerve scad, pe măsură ce aparatele cu tranzistori şi sticlele de vermut urcă spre vîrfurile munţilor.

Mi-e puţin teamă că **sentimentele** cu care unii dintre noi am început să abordăm munţii sînt sentimente de şes, sînt numai transportarea universului nostru familiar la o altă cotă. Măreţia inexpugnabilă, încremenirea şi liniştea culmilor, aerul rar de început de lume, pietatea în faţa puterilor tainice ale vieţii vor fi ele suficient răscumpărate de victoriile şi comodităţile cîtadinismului turistic? N-ar trebui să stăruim mai mult în a ne educa o atitudine de reverenţă faţă de măreţie, de înţelegere ocultă a stihiilor, de fermecare în faţa spectacolului nezgomotos al vieţii primare? N-ar trebui să lăsăm în existenţa noastră de turişti mai mult timp meditaţiei şi muzicii simfonice, contemplării şi simpatiei? N-ar trebui ca tot fondul nostru optimist şi vesel, aplicat la muncă, isteţ la vorbă, să lase din cînd în cînd să se audă din străfunduri acea muzică interioară şi cosmică din care s-a iscat Mioriţa? Acum cînd construim o viaţă bună pe pămînt, necrezînd în cea de apoi, n-ar trebui să lăsăm pe cîte „un picior de plai, o gură de rai?"

Mi-e teamă că neplecînd decît ca să aflăm ce ştiam de acasă, munţii nu pot fi destul de activi în viaţa noastră sufletească. Excursia nu va fi pe de-a-ntregul excursie dacă vom asculta tot timpul meciuri şi twisturi, dacă nu vom găsi izvoarele înfiorării, care sînt şi izvoarele culturii.

Cred că trebuie să mai învăţăm să suim. Să mai învăţăm să facem excursii în care să căutăm Natura şi s-o găsim.

Vîlcea, mare regiune turistică internaţională

Nu-i lipseşte nimic pentru asta, perspectiva e absolut realistă. Culoare locală imensă. Mănăstiri, locuri istorice, concentrate: Polovraci, Horez, Bistriţa, Arnota, Dintr-un Lemn, Cozia, Govora, Turnu, Cornet, Măldăreşti. Peştera Muierii (paleolitic), defileul Oltului, Valea Lotrului, unităţi industriale. Saline. Şirag de băi terapeutice: Olăneşti, Călimăneşti, Căciulata, Govora, Ocnele Mari, Ocniţa. Pîine. Vin (Drăgăşani, Băbeni). Dulceaţă. Ţuică. Drumuri spectaculoase: spre Sibiu, spre Piteşti, spre Tg. Jiu. Oraş central: Rîmnic (cu drenarea rîului, construcţii pe faleze, hoteluri noi, cartiere noi muncitoreşti, esplanade, amenajarea dealului, parcuri, şranduri; arhitectură specifică). Cu gustul evident al locului, cu sentimentul construcţiei definitive la mare nivel, cu ambiţia oltenească, plină de suflet, dublată de serviabilitate şi politeţe, cu adîncirea şi ridicarea spre valorile mari (Brâncuşi, Arghezi), cu mentalitatea de constructori moderni cu grijă de gospodari stăpîni, cu fervoarea tradiţiei şi cu acel zîmbet nesecat al peisajului, semn al bucuriei de a trăi, Vîlcea poate să devină un mare centru de turism internaţional.

Dar numai Vîlcea?

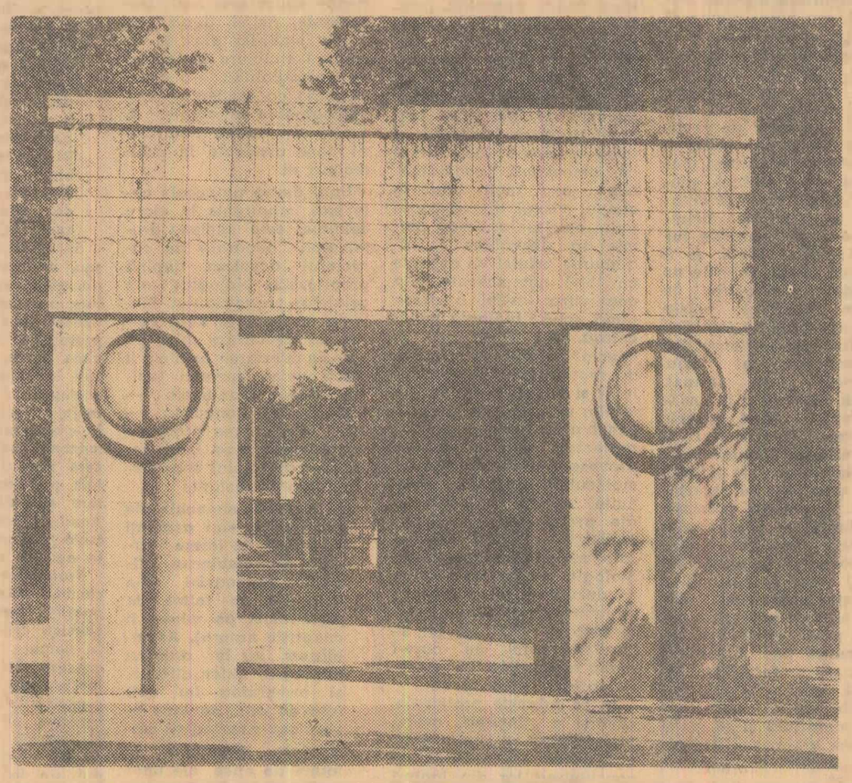

Măiastra „Poartă a Sărutului" a lui Constantin Brâncuşi

ANCHETA INTERNAȚIONALĂ A „SCÎNTEII"

LA IZVOARELE VIEȚII

Cum a apărut și se perpetuează viața pe Pămînt?

Care este mecanismul ereditățiî?

...sînt întrebări vechi cît omenirea. Dar abia în zilele noastre, înarmată cu mijloace de cercetare cum n-au existat niciodată, știința îndrăznește să pătrundă și aceste secrete ale naturii.

Una din minunile vieții: lumina — produsă de mici ființe vii. Extrase din corpul lor și adunate într-un flacon de sticlă, substanțele care produc acest fenomen creează o lumină atît de intensă, încît se poate fotografia în timpul nopții

ANGLIA

Prof. John D. BERNAL
Colegiul Birkbeck — Universitatea din Londra

Ca Afrodita — din spuma mării...

Viața pe Pămînt s-ar putea să fie mult mai veche decît rocile de la suprafața Pămîntului, deși vîrsta lor depășește 3—3,5 miliarde de ani. După părerea geochimiștilor, graniturile și gneissurile din straturile cele mai vechi pe care le cunoaștem s-au format din roci lutoase, provenite, la rîndul lor, din fărîmițarea unor roci și mai vechi. **Suprafața actuală a Pămîntului pare a fi deci relativ tînără. S-ar putea ca ea să se fi format în centrul oceanelor, fiind împinsă treptat de curenții de convecție de sub scoarță, peste cea veche. În felul acesta, în istoria Pămîntului au apărut mereu continente noi, cele vechi fiind scufundate și distruse.**

Atmosfera Pămîntului din erele străvechi trebuie să fi avut desigur o influență hotărîtoare asupra desfășurării fotosintezei în primele stadii evolutive ale vieții. Apariția unor compuși organici, chiar cu energie mică, presupune neapărat, fie doar într-o perioadă premergătoare, existența unor procese de fotosinteză. Acestea înlesnesc îmbinarea unor substanțe anorganice simple în substanțe organice mai complicate, conținînd o anumită energie. În primele stadii ale vieții s-au format deci combinații ale materialelor naturale fundamentale existente pe Pămînt sau în hidrosfera lui. Acestea erau îndeosebi ioni simpli de potasiu, sodiu, magneziu și calciu, o cantitate oarecare, nu prea mare, de fosfați (datorită faptului că sînt insolubili), precum și compuși ai fierului și sulfului, caracterizați prin însușirea de a se oxida și de a stringe în jurul lor ionii altor elemente.

Moleculele extrem de complicate ale organismelor vii nu au apărut direct, dintr-o dată. Procesul de sinteză al unor asemenea molecule complexe se desfășoară în mai multe trepte, pe baza unor combinații intermediare, pînă se realizează molecula finală. Prima treaptă constă în a îmbina atomii într-o moleculă monomeră*); a doua, în împreunarea acestor monomeri în diferiți polimeri. Polimerii asociați în grupuri mai mari formează, în cele din urmă, complexe vizibile — țesuturi, fibre, membrane, mușchi etc. Dar pînă aici a fost un drum lung. Să încercăm să descifrăm începutul începuturilor lui.

Este de presupus că anumite hidrocarburi și derivate de-ale lor, acizi și compuși aminați, să se fi acumulat pe suprafața oceanului primitiv, concentrația lor devenind în anumite regiuni de sute sau chiar de mii de ori mai mare decît în restul oceanului. Și astăzi oceanele poartă un extrem de subțire strat superficial, dar el nu este încă suficient de bine studiat, deoarece scapă din plasele pescarilor de plancton. Totuși, bazîndu-ne pe cunoștințe generale de fizică și chimie, ne putem imagina comportarea lui. Substanțele din acest strat trebuie să se fi concentrat în „coamele cailor albi", în bulele de aer produse prin spargerea valurilor, sfîrșind prin a deveni un văl de ceață în aer sau spumă azvîrlită pe uscat. Concentrarea a continuat, căci vînturile dinspre mare pot depune pe litoral pelicula adunată pe sute și mii de kilometri pătrați de ocean.

Pelicula de molecule de la suprafața oceanelor a apărut desigur încă în timpurile cele mai vechi, rămînînd pe țărm, după fiecare reflux, ca un strat subțire de mîl. În acest mediu ne putem aștepta să găsim primele molecule de hidrocarburi, după cum susțin Urey și Oparin. După părerea acestuia din urmă, **materialele inițiale ale vieții s-ar putea să fi pătruns în apa oceanelor prin fisuri din adîncurile Pămîntului.**

Formarea peliculei superficiale pe oceane și depunerea pe mal a substanțelor inițiale fac plauzibilă ipoteza originii anorganice a vieții. Reamintind legenda clasică, am putea spune că viața nu provine de la Poseidon ci că, asemenea Afroditei, s-a născut din spuma mării. Mai puțin poetic, dar mai aproape de realitate, procesul poate fi asemuit cu acțiunea vîntului care mătură spuma de pe cazanul oceanic în fierbere, depunînd-o pe malurile lui.

Apariția vieții ar fi legată, după unii, de un stadiu preorganic, în care cantități uriașe de substanțe au fost sintetizate cu mijloace pur anorganice. Mai tîrziu, acestea s-au adunat, s-au concentrat în „coacervate". Sînt primele formații la care s-ar fi manifestat fenomene de metabolism, de schimb de substanțe cu exterior. În această privință, îmbrățișez acum altă părere. Consider că metabolismul, în sensul cel mai larg al noțiunii, a existat totdeauna, dar că ceea ce înțelegem noi azi prin metabolism reprezintă doar o perfecționare a formelor lui mai vechi. Cu alte cuvinte, metoda prin care se manifestă și se realizează viața s-a dezvoltat paralel cu materialul ei.

Viața pe Pămînt, așa cum o cunoaștem noi, constituie un proces unic, deși prezintă o multitudine de elemente constitutive și cu funcții multiple. Putem presupune însă, deși nu avem încă probe, că pe Pămînt unitatea vieții a apărut, după stingerea sau contopirea mai multor forme previtale, într-o fază foarte timpurie. De aici nu rezultă, desigur, unitatea vieții în întregul Univers. S-ar putea ca în altă parte să existe și alte forme, cu desăvîrșire diferite. Prin alte forme, nu mă refer doar la deosebirile între un organism sau altul, nici chiar între specii, ci la deosebiri în caracteristicile esențiale ale vieții, cum este prezența acizilor nucleici, proteinelor, enzimelor sau a însеși celulelor și organelor. Posibilități pentru realizarea unor variații există numeroase: pe baza realizării unor combinații diferite de acizi nucleici, de tipuri diferite de proteine sau hidrocarbonate (zaharuri), de structuri diferite de lipide (grăsimi). Ne vine însă greu să ne imaginăm că rolul major al elementelor chimice și al compușilor lor mai simpli ar putea suferi variații prea mari. Compușii fierului și ai altor metale, cei ai sulfului și fosforului, par a fi importanți pentru orice formă de viață. În condiții atmosferice și hidrologice diferite, balanța s-ar putea înclina, desigur, în favoarea altor tipuri de reacție specifice vieții. Nu putem concepe însă apariția unei forme de viață fără un mediu acvatic: biosfera oricărei planete nu se poate dezvolta decît ca o parte a hidrosferei ei.

Apariția unor forme de viață diferite presupune apariția lor în mai multe hidrosfere, lipsite de comunicație între ele. Putem concepe existența unor forme diferite pe un număr limitat de planete, în același sistem solar sau în sisteme solare diferite. Dar numai planetele care dispun, cît de cît, de o hidrosferă pot fi considerate ca lăcașuri ale vieții. Se mai impune încă o îngrădire: proprietățile apei implică, pe planetă, existența unor temperaturi între 0°—100° C sau, mai propice vieții, între 20°—60°. Gravitația, de asemenea, nu trebuie să permită apei o evaporare prea rapidă, nici părăsirea planetei. În sistemul nostru solar, aceste condiții par să limiteze existența vieții la planeta noastră și la Marte. **Pe alte planete, viața ar avea desigur formele ei specifice care, în principiu, nu s-ar putea unifica cu cea de pe Pămînt. Toate formele ar avea însă anumite trăsături comune.**

Am încercat în aceste rînduri să schițez posibilitățile generale ale vieții. Dacă am spus multe lucruri care nu se pretează la o verificare imediată, nădăjduiesc totuși să nu fi spus nimic ce ar putea fi imediat infirmat.

*) Moleculă monomeră — combinație relativ simplă de atomi care formează o unitate. Repetarea în lanț, de cîteva ori, a acestei unități dă naștere unei molecule mai mari (polimer).

FRANȚA

Prof. Jean ROCHE
Rectorul Universității din Paris

În celule... șantiere

În dezvoltarea științelor biologice se pot distinge etape succesive, fiecare marcată prin apariția unei discipline noi. Ca punct de plecare a servit mereu o idee nouă, originală, produs al evoluției cercetărilor și al progresului tehnic. În ultimele decenii, descoperirea posibilității de a se separa particulele subcelulare, de a se cerceta structura delicată a unor molecule (ce-i drept cu dimensiuni „considerabile", așa încît intră în cîmpul vizual al microscopului electronic) ne-au permis să dezvăluim în adîncurile celulei vii aspecte cu totul necunoscute. S-a concretizat astfel o disciplină nouă: **biologia moleculară.** Ea abordează în special problemele legate de reproductibilitatea celulelor și transmiterea caracterelor ei ereditare, studiind constituirea moleculelor ce reprezintă suportul acestor procese. În comparație cu moleculele organice obișnuite, aceste molecule — ale proteinelor și acizilor nucleici — trebuie considerate molecule „gigantice". Biologia moleculară caută să dezvăluie în ce măsură structura moleculelor determină proprietățile lor și, implicit, rolul pe care-l joacă acestea în fenomenele caracteristice vieții.

În ce privește proteinele, știința a depășit astăzi faza în care se studia doar compoziția lor chimică și constituirea lor din lanțuri sau rețele de aminoacizi. Astăzi ne interesează mai mult problemele formei proteinelor, a arhitecturii moleculei lor, localizarea diferitelor formații structurale, care răspund fiecare de anumite proprietăți biologice dintre cele mai importante. Astfel, după ce a fost stabilită pînă în amănunt structura moleculei de hemoglobină, s-a putut constata că existența unor hemoglobine anormale la om se datorează modificării unor elemente în arhitectura ei.

Unul dintre procesele cele mai importante în viața celulelor este sinteza proteinelor, deoarece de caracterul acestora depind proprietățile biologice ale celulelor organismului. Biologia moleculară ne-a permis să descifrăm rolul pe care, în interiorul celulei, îl joacă acizii nucleici (acidul desoxiribonucleic — ADN și cel ribonucleic — ARN) în formarea proteinelor, înlesnindu-ne înțelegerea mecanismului biosintezei acestor substanțe

În marile molecule ale proteinelor sînt asociați cu sutele, în forme variate de combinare, diferiți aminoacizi (din cele 20 de feluri de aminoacizi pe care îi cunoaște natura). Asamblarea lor în ordinea necesară, strict diferită, și orientarea lor unii față de alții, se face exact așa cum indică moleculele gigantice, în formă de elice, ale unor acizi nucleici. Acestea din urmă constituie un fel de model, care se transmite ereditar, pînă în cele mai mici amănunte. Pe baza acestui tipar iau naștere și se reproduc proteinele.

Ribosomii, micile particule protoplasmatice din celulă, reprezintă șantierele pe care se desfășoară sinteza proteinelor. Ele primesc informațiile cu privire la ordinea în care urmează să se declanșeze procesul formării proteinelor, adică întîi punerea în poziție a aminoacizilor, apoi combinarea lor și orientarea lanțurilor care se formează, prin intermediul unui agent de transmisie — acidul ribonucleic-mesager.

Acesta pornește din nucleul celulei, de la cromozomi, unde sînt localizate genele care au drept principal constituent acidul desoxiribonucleic. Mesagerul transmite tiparului nucleic din ribosomi ordinea precisă în care, potrivit codului genetic, trebuie orînduiți aminoacizii pentru a se elabora o proteină specifică. La bacterii au fost realizate pe cale experimentală modificări ale codului genetic, avînd drept efect modificarea sau încetarea — transmisibilă ereditară — a biosintezei unor proteine.

În numai cîțiva ani, ea a transferat studiul aspectelor fundamentale ale vieții celulare de la examinarea structurilor microscopice ale particulelor protoplasmatice și ale cromozomilor la cercetarea moleculelor de proteine și acizi nucleici.

SUEDIA

Prof. Arne MÜNTZING
Institutul de genetică din Lund

Substratul material al ereditățiî

În nucleele celulelor vii, microscopul a scos la iveală mici corpusculi — cromozomii. Fiecare specie are numărul ei de cromozomi, iar aceștia reprezintă substratul material al ereditățiî.

Se știe astăzi că cromozomii sînt alcătuiți din gene, înșiruite ca perlele unui colier. Ultimul deceniu a adus multe lucruri noi cu privire la natura genelor. S-a stabilit astfel că **genele din cromozomi sînt constituite din acizi nucleici,** care există în natură într-un număr nelimitat de varietăți. Acizii nucleici, la rîndul lor, cuprind patru feluri de formații chimice, așa-numitele baze nucleotidice. Așezarea lor reciprocă determină proprietățile și efectele genelor.

Se poate vorbi de un alfabet genetic reprezentat de aceste patru baze, de un alfabet care poate fi reprezentat prin numai patru litere: A, B, C și D. Aceste litere pot fi îmbinate însă într-un număr nelimitat de aranjamente, de pildă ACCBDAABC sau BCDDAAACB etc.

Succesiunea acestor litere sau, mai precis, a bazelor nucleotidice, determină natura proteinelor ce se sintetizează în celulă. Se știe că proteinele se compun din circa 20 de aminoacizi, așezați în molecula proteică în același mod în care sînt aranjate bazele nucleotidice în cromozomi. **Alfabetul cromozomic hotărăște modul în care sînt aranjate în diferitele proteine cele 20 de litere ale alfabetului proteic.** Aceste procese au o importanță covîrșitoare pentru viața oricărui organism.

Progresele geneticii biochimice ne-au permis să cunoaștem unele procese biochimice controlate de gene. În timpul creșterii, aceste procese sînt hotărîtoare în foarte mare măsură pentru proprietățile cu care va fi înzestrat un individ anumit. Nu trebuie uitat însă că și mediul în care crește individul are foarte mare importanță. Prin urmare, **proprietățile fiecărei ființe rezultă din interacțiunea dintre constituția sa ereditară și mediul înconjurător.**

S-a constatat că razele Roentgen sau alte feluri de radiații ionizante pot determina apariția bruscă a unor modificări ereditare, așa-numitele mutații. În anii din urmă, s-a descoperit că există și un număr de substanțe chimice care pot provoca asemenea mutații. Analizîndu-se amănunțit alternările cromozomice produse, s-a constatat că **modificarea unei singure „litere" din alfabetul genetic poate determina o proprietate ereditară nouă.**

Experiențele cu diferiți agenți mutageni au demonstrat că se poate influența frecvența diferitelor mutații, dar pînă acum nu s-a reușit să se creeze pe această cale modificări ale speciei, dată fiind marea complexitate a constituției ereditare.

În afara cromozomilor a căror importanță este primordială, **în celulă există și alți factori cu funcții ereditare: conținutul celular lichid, în aparență omogen (citoplasma), precum și diferite feluri de corpusculi autoreproducători cuprinși în citoplasmă.** S-ar putea ca cercetările, poate cu ajutorul microscopiei electronice, să aducă în viitor mai multă lumină în această problemă.

Nu sînt lămurite încă nici reacțiile care se produc între portaltoi și grefon în experiențele de grefă la plante. Majoritatea acestor reacții depind de trecerea unor hormoni guvernați de gene de la portaltoi la grefon și viceversa. „Hibrizii vegetali", care iau naștere pe această cale, își păstrează proprietățile numai în cursul unei, sau cel mult, a cîtorva generații. **Cercetări recente cu privire la natura citoplasmei și a incluziunilor ei, par să indice posibilitatea unei influențe de lungă durată între cele două componente ale unor grefe.** Modificarea constituției ereditare prin această metodă pare însă a fi mai puțin promițătoare decît prin realizarea unor mutații în cromozomi.

ROMÂNIA

Acad. Ștefan MILCU

Cînd natura greșește...

Genetica modernă a renunțat la multe dintre concepțiile geneticii clasice, iar altele au fost revizuite în lumina rezultatelor noi ale cercetărilor. Astfel conceptul de genă — noțiune fundamentală a geneticii — a fost profund restructurat. **Astăzi se consideră că gena — fragment din lanțul acizilor nucleici din cromozomi — este alcătuită din mai multe unități cu funcții diferite, că ea este divizibilă și că acțiunea ei este influențată de factorii de mediu.** A fost descifrat codul genetic și mecanismul de transmitere a informației ereditare. Lumea tăinuită a ereditățiî a devenit accesibilă cercetărilor experimentale, apărînd perspectiva controlului ereditățiî. Dar în marea știință a ereditățiî, genetica umană reprezintă doar un capitol.

Reliefînd influența unor anomalii cromozomiale și studiind patologia moleculară a genelor, ea a **deschis medicinii căi noi. S-a constatat astfel că multe dintre bolile a căror cauză și mecanism erau necunoscute, reprezintă, de fapt, erori, tulburări, în transmiterea informației ereditare.** Genetica medicală a demonstrat, între altele, că numeroase malformații congenitale umane sînt consecința unei anomalii cromozomiale.

Se cunosc astăzi aproape 1 000 de boli ereditare și se descoperă mereu altele noi. Punerea în evidență a caracterului genetic a numeroase boli a fost urmată de o lărgire a nomenclaturii, mai ales, de precizare a clasificației bolilor. În majoritatea cazurilor, recunoașterea caracterului genetic a obligat la crearea de termeni noi și a făcut chiar necesară elaborarea de dicționare care să cuprindă noul limbaj. În ce privește clasificarea, încadrarea bolilor genetice s-a făcut fie prin desmembrarea unor categorii de boli ce păreau provocate de aceleași cauze, fie prin unificarea altor categorii care, deși păreau diferite, erau în realitate determinate de aceeași cauză genetică. Din prima categorie fac parte, de pildă, surditatea congenitală, unele boli de piele etc. care pot avea cauze multiple; din a doua alergia care, pe un fond genetic comun, are zeci de posibilități de manifestare; hipercolesterolemia genetică, cu o mare diversitate de manifestări etc.

Știm astăzi că cel mai puternic factor care poate determina apariția unor leziuni genetice (mutații) îl constituie radiațiile, unele substanțe chimice, virozele. Nu ne este cunoscut încă în ce măsură pot fi transmise aceste leziuni la generațiile următoare. Efectul acțiunii factorilor de mai sus poate fi apariția în cromozomi de gene anormale. Dacă, de pildă, din cele două gene care determină sinteza aceleiași proteine specifice unui caracter ereditar, una este normală, iar cealaltă anormală, efectele genei anormale sînt reduse sau chiar absente. Dacă însă ambele gene sînt anormale efectele pot fi grave. La descendenți, apariția tulburărilor respective este condiționată de întîlnirea a doi părinți, purtători ai aceleiași gene anormale. Aceasta depinde, firește, și de frecvența mutației respective în populație. Biochimia ne oferă metode cu ajutorul cărora putem aprecia într-un număr de cazuri riscul unui copil de a moșteni o anumită boală ereditară, iar **medicina dispune astăzi de mijloace prin care poate influența anumite boli genetice reducînd intensitatea și complicațiile lor. Ea le poate diagnostica chiar înainte de constituirea unor leziuni ireversibile. Prin tratamente adecvate, medicina poate diminua și uneori chiar împiedica apariția unor forme grave.**

Examenul microscopic al cromozomilor permite medicului să descopere numeroase boli genetice, să depisteze la noii născuți, de pildă, existența unui mic cromozom suplimentar, care dă naștere bolii cunoscute sub numele de mongoloidism. Dacă părinții, în special în familii cu tare genetice, ar recurge la consultări genetice, evitarea apariției acestor anomalii ar putea fi evitată.

Dar nu toate bolile ereditare apar de la naștere. Diabetul zaharat poate apare mai tîrziu în decursul vieții, condiționat și de factorii de mediu. S-a dovedit însă că descendenții unor părinți diabetici nu se mai îmbolnăvesc dacă sînt supuși unei profilaxii corespunzătoare, prin regim alimentar și condiții de viață.

Influența factorilor genetici se poate vădi și în folosirea unor medicamente. Se știe că acestea sînt transformate în organism de enzime, care acționează sub controlul genelor. Dacă întîmplător una dintre enzime nu acționează sau este absentă efectele medicamentului pot fi cu totul altele. Aceasta explică accidentele grave, produse de medicamente cunoscute îndeobște ca inofensive.

Se știe, de asemenea, că transformarea medicamentelor în organismul bolnavilor se face mai rapid sau mai lent, potrivit cu particularitățile individuale ale organismului. Ca urmare, la unii indivizi se modifică timpul de acțiune al substanțelor medicamentoase și, implicit, rezultatele tratamentului. La aceeași doză terapeutică, efectele variază deci de la individ la individ. Aceste observații stau la baza unei discipline noi — farmacogenetica.

Trebuie combătută concepția fatalistă și demobilizatoare în combaterea bolilor genetice. Este posibil astăzi, într-o măsură încă modestă, tratamentul lor curativo-profilactic; el va deveni desigur din ce în ce mai eficient. **Prevenirea bolilor genetice se poate face, în primul rînd, prin evitarea sau reducerea influenței unor factori mutageni (radiații ionizante, substanțe chimice etc.). Evitarea unor iradieri prin examene radiologice repetate, unele nu strict necesare, a iradierii femeilor gravide, a substanțelor chimice mutagene contribuie cu eficiență la prevenirea unor boli genetice. Trebuie subliniată în această privință utilitatea consultațiilor genetice.** În unele cazuri, părinții pot fi avertizați că linia lor ereditară expune la riscuri pentru descendenți.

Deși a înregistrat succese în tratarea unor boli genetice, medicina nu dispune încă de posibilitatea unor intervenții modificatoare asupra genelor anormale. Unele malformații pot fi tratate chirurgical corector, ca buza de iepure, spina bifida etc. Tratamentul medical poate suplini insuficiența hormonală în diabetul familial, în tulburările funcționale ale glandelor sexuale etc. Un regim de viață adecuat și, îndeosebi, un regim alimentar corespunzător pot înlătura apariția sau reduce intensitatea tulburărilor determinate de alergia genetică în astm, eczemă, urticarie ș. a.

Iată, în linii mari, esențialul despre aplicațiile geneticii în medicină, despre importanța ei crescîndă în patologia genetică a omului.

Pagină realizată de Gh. Barbu, în colaborare cu L. Rodescu (coresp. Londra) și Al. Gheorghiu (coresp. Paris)

TELEGRAME

Tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU
Secretar General al Comitetului Central al Partidului Comunist Român

Tovarăşului CHIVU STOICA
Preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România

Tovarăşului ION GHEORGHE MAURER
Preşedintele Consiliului de Miniştri al Republicii Socialiste România

BUCUREŞTI

În numele întregului popor coreean şi al nostru personal vă transmitem dv. şi prin dv. poporului român calde felicitări în legătură cu adoptarea de către Marea Adunare Naţională a Constituţiei Republicii Socialiste România şi cu alegerea tovarăşului Chivu Stoica în funcţia de preşedinte al Consiliului de Stat şi a tovarăşului Ion Gheorghe Maurer în funcţia de preşedinte al Consiliului de Miniştri al Republicii Socialiste România.

Constituţia Republicii Socialiste România consfinţeşte, pe o bază legală, marile victorii obţinute, în anii care au trecut, de către poporul frate român, sub conducerea justă a Partidului Comunist Român. Poporul coreean se bucură de marile victorii ale poporului român ca de propriile sale victorii.

Vă dorim din toată inima, dv. şi poporului frate român, noi succese în lupta pentru desăvîrşirea construirii socialismului în ţara dv.

KIM IR SEN
Preşedintele Comitetului Central al Partidului Muncii din Coreea
Preşedintele Cabinetului de Miniştri al Republicii Populare Democrate Coreene

ŢOI EN GHEN
Preşedintele Prezidiului Adunării Populare Supreme a Republicii Populare Democrate Coreene

* *

Tovarăşului CHIVU STOICA
Preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România

BUCUREŞTI

Dragă tovarăşe,

În numele Consiliului de Stat al Republicii Populare Polone şi al meu personal, vă transmit felicitări cordiale cu ocazia realegerii dv. în funcţia de preşedinte al Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România.

Vă doresc, dragă tovarăşe, multe noi succese în munca dv. spre binele poporului român şi al cauzei noastre comune, pacea şi socialismul, precum şi fericire în viaţa dv. personală.

EDWARD OCHAB
Preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Polone

---

Tovarăşului ION GHEORGHE MAURER
Preşedintele Consiliului de Miniştri al Republicii Socialiste România

BUCUREŞTI

Cu prilejul realegerii dumneavoastră în funcţia de preşedinte al Consiliului de Miniştri al Republicii Socialiste România vă transmit felicitări cordiale în numele guvernului Republicii Populare Polone şi al meu personal.

Vă rog să primiţi cele mai bune urări de noi succese în munca dumneavoastră, închinată dezvoltării cu succes a României frăţeşti, precum şi urările mele de bine pentru viaţa dumneavoastră personală.

JOZEF CYRANKIEWICZ
Preşedintele Consiliului de Miniştri al Republicii Populare Polone

---

Excelenţei sale domnului CHIVU STOICA
Preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România

BUCUREŞTI

Cu ocazia realegerii Excelenţei Voastre în funcţia de preşedinte al Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, am marea plăcere de a vă exprima felicitări cordiale şi de a transmite urările cele mai sincere pentru succesul şi fericirea dv. personală precum şi pentru prosperitatea mereu crescîndă a poporului României.

MOHAMMED REZA PAHLEVI
Şahul Iranului

Excelenţei sale domnului CHIVU STOICA
Preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România

BUCUREŞTI

Cu ocazia realegerii dv., am plăcerea de a adresa Excelenţei Voastre, în numele poporului arab din Siria, al Consiliului Preşedinţiei şi în numele meu personal, vii felicitări şi urări de fericire personală şi prosperitate poporului român prieten.

General AMIN EL-HAFEZ
Preşedintele Consiliului Preşedinţiei al Republicii Arabe Siriene

*

Excelenţei sale domnului CHIVU STOICA
Preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România

BUCUREŞTI

Sînt bucuros să folosesc prilejul sărbătorii naţionale a ţării dv. pentru a vă transmite, în numele meu, al guvernului şi poporului Republicii Arabe Yemen, cele mai sincere şi călduroase felicitări pentru Excelenţa Voastră, pentru guvernul şi poporul român prieten, precum şi urările mele de bine pentru viaţa dumneavoastră personală.

Rog pe Excelenţa Voastră să transmită poporului român cele mai sincere urări pentru continua sa prosperitate şi bunăstare.

Mareşal ABDULLAH AL-SALLAL
Preşedintele Republicii Arabe Yemen

Excelenţei sale domnului CHIVU STOICA
Preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România

BUCUREŞTI

Cu ocazia sărbătorii naţionale a Republicii Socialiste România, am onoarea de a prezenta Excelenţei Voastre felicitările mele cele mai călduroase.

În numele meu personal şi în numele guvernului şi poporului tunisian vă transmit urările cele mai sincere pentru fericirea personală a Excelenţei Voastre şi pentru prosperitatea poporului român

HABIB BURGHIBA
Preşedintele Republicii Tunisiene

Excelenţei sale CHIVU STOICA
Preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România

BUCUREŞTI

Cu ocazia zilei eliberării ţării dv. doresc să transmit Excelenţei Voastre cele mai bune urări pentru fericirea dv. personală şi pentru prosperitatea şi bunăstarea poporului român prieten.

ABDULLAH AS-SALEM AL SABAH
Emirul Kuweitului

Tovarăşului CHIVU STOICA
Preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România

BUCUREŞTI

Dragă tovarăşe Chivu Stoica,

Cu prilejul realegerii dv. în funcţia de preşedinte al Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România primiţi felicitările noastre cele mai cordiale şi tovărăşeşti.

Poporul bulgar cunoaşte şi dă o înaltă preţuire activităţii dv. îndelungate pe linie de partid şi de stat spre binele poporului frate român, în folosul consolidării unităţii ţărilor socialiste

Ne exprimăm convingerea că relaţiile dintre ţările noastre se vor dezvolta şi pe mai departe în spiritul prieteniei şi colaborării frăţeşti, în interesul popoarelor bulgar şi român.

GHEORGHI TRAIKOV
Preşedintele Prezidiului Adunării Populare a Republicii Populare Bulgaria

---

Tovarăşului ION GHEORGHE MAURER
Preşedintele Consiliului de Miniştri al Republicii Socialiste România

BUCUREŞTI

Dragă tovarăşe Maurer,

Cu prilejul realegerii dv. de către Marea Adunare Naţională în funcţia de preşedinte al Consiliului de Miniştri al Republicii Socialiste România, primiţi din partea mea şi a guvernului Republicii Populare Bulgaria cele mai cordiale felicitări.

Din toată inima vă doresc noi succese în activitatea dv. de răspundere, în interesul păcii şi înţelegerii reciproce între popoare, al consolidării unităţii şi colaborării frăţeşti între ţările socialiste.

TODOR JIVKOV
Preşedintele Consiliului de Miniştri al Republicii Populare Bulgaria

---

Tovarăşului CHIVU STOICA
Preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România

BUCUREŞTI

Mult stimate tovarăşe Chivu Stoica,

Cu ocazia alegerii dv. în funcţia de preşedinte al Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, vă transmit cele mai cordiale felicitări şi vă doresc fericire personală şi succese în exercitarea funcţiunii dv. plină de răspundere spre binele poporului român. Sînt convins că relaţiile frăţeşti dintre ţările noastre se vor dezvolta şi adînci ca şi pînă acum.

WALTER ULBRICHT
Preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Democrate Germane

---

Tovarăşului ION GHEORGHE MAURER
Preşedintele Consiliului de Miniştri al Republicii Socialiste România

BUCUREŞTI

Mult stimate tovarăşe Ion Gheorghe Maurer,

Cu ocazia alegerii dv. în funcţia de preşedinte al Consiliului de Miniştri al Republicii Socialiste România, vă rog să primiţi felicitările mele cordiale împreună cu cele mai bune urări de fericire personală, sănătate şi putere de muncă. Vă doresc mult succes în activitatea dv. plină de răspundere pentru desăvîrşirea construcţiei socialismului şi bunăstarea poporului român.

WILLI STOPH
Preşedintele Consiliului de Miniştri al Republicii Democrate Germane

---

Excelenţei sale domnului CHIVU STOICA
Preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România

BUCUREŞTI

Cu ocazia realegerii dv. ca preşedinte al Consiliului de Stat vă rog să primiţi, domnule preşedinte, felicitările mele cele mai sincere.

CONSTANTIN
Regele Greciei

Excelenţei sale domnului ION GHEORGHE MAURER
Preşedintele Consiliului de Miniştri al Republicii Socialiste România

BUCUREŞTI

Cu ocazia realegerii dv. la preşedinţia Consiliului, binevoiţi să primiţi, domnule preşedinte, felicitările mele cele mai sincere.

ELIAS TSIRIMOKOS
Preşedintele Consiliului de Miniştri al Greciei

* * *

Excelenţei sale domnului CHIVU STOICA
Preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România

BUCUREŞTI

Cu ocazia aniversării sărbătorii naţionale a României, ţin să vă adresez felicitările mele cele mai sincere.

În numele guvernului şi poporului mauritan, precum şi în numele meu personal, vă adresez urări de fericire şi prosperitate atît pentru Dv. personal, cît şi pentru guvernul şi poporul României.

Cu înaltă consideraţiune,
MOKTAR OULD DADDAH
Preşedintele Republicii Islamice Mauritania

Excelenţei sale ION GHEORGHE MAURER
Preşedintele Consiliului de Miniştri al Republicii Socialiste România

BUCUREŞTI

Doresc să adresez Excelenţei Voastre, membrilor guvernului şi poporului prieten al României, sincerele mele felicitări cu ocazia zilei dv. naţionale.

Mă folosesc de acest prilej pentru a exprima Excelenţei Voastre cele mai bune urări de fericire personală şi de bunăstare pentru poporul dumneavoastră.

Îmi exprim speranţa că relaţiile noastre prieteneşti se vor întări în scopul asigurării păcii mondiale bazate pe dreptate.

ALI SABRI
Prim-ministru al Republicii Arabe Unite

* *

Cu prilejul sărbătorii naţionale a ţării noastre — 23 August — Corneliu Mănescu, ministrul afacerilor externe al Republicii Socialiste România, a primit telegrame de felicitare din partea miniştrilor afacerilor externe ai Uniunii Sovietice — A. Gromîko, R. P. Chineze — Cen I. R. P. Albania — Behar Shtylla, R. P. Bulgaria — Ivan Başev, R. S. Cehoslovace — Vaclav David, R.P.D. Coreene — Pak Son Ciol, Republicii Cuba — dr. Raul Roa Garcia, R. D. Germane — Otto Winzer, a secretarului de stat pentru afacerile externe al R.S.F. Iugoslavia — Marko Nikezici, a miniştrilor afacerilor externe ai R. P. Polone — Adam Rapacki, R. P. Mongole — Mangalîn Dughersuren, R. P. Ungare — Janos Peter, R. D. Vietnam — Nguyen Duy Trinh, Algeriei — Abdelaziz Bouteflika, ministrului relaţiilor externe şi cultelor al Argentinei — Miguel Angel Zavala Ortiz, a miniştrilor afacerilor externe ai Braziliei — Vasco Leitao da Cunha, Cambodgiei — Norodom Kantol, Indoneziei — Subandrio, Izraelului — Golda Meir, Uruguayului — Luis Vidal Zaglio.

(Agerpres)

Lucrările Congresului internaţional jubiliar al Apimondiei

Vineri au continuat lucrările celui de-al XX-lea Congres internaţional jubiliar al Apimondiei. În cursul dimineţii au fost prezentate rapoarte de sinteză privind probleme de patologie apicolă.

Au reţinut atenţia participanţilor noile rezultate ale activităţii specialiştilor desfăşurate pentru folosirea antibioticelor în tratarea unor boli infecto-contagioase şi influenţa acestora asupra florei micotice şi bacteriene la albine. O altă problemă centrală care a polarizat majoritatea vorbitorilor a fost legată de prevenirea intoxicaţiei la albine şi necesitatea preparării şi folosirii unor insecticide selective în agricultură. Referatele şi cuvîntul participanţilor au subliniat succesele deosebite ce se pot obţine în combaterea bolilor la albine prin lărgirea colaborării dintre oamenii de ştiinţă şi practicienii apicultori din diferite ţări.

S-au făcut propuneri pentru elaborarea de către comisiile de patologie ale Oficiului internaţional al epizootiilor şi Apimondiei a unui proiect de legislaţie apicolă internaţională în scopul opririi difuzării bolilor infecto-contagioase ale albinelor. Proiectul va urmări în primul rînd controlul sanitar al produselor apicole şi urmează să fie prezentat Oficiului internaţional al epizootiilor în vederea recomandării lui, după definitivare, ţărilor membre.

În cursul după-amiezii a avut loc un simpozion de apiterapie.

Rapoartele prezentate cu acest prilej şi discuţiile au subliniat între altele rezultatele obţinute prin folosirea în terapeutica medicală a unor produse apicole ca mierea, polenul, veninul de albine, propolisul şi lăptişorul de matcă.

EUSEBIU CAMILAR

A încetat din viaţă, în ziua de 27 august, după o grea suferinţă, scriitorul EUSEBIU CAMILAR, reprezentant de frunte al literaturii noastre, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

Eusebiu Camilar s-a născut la 7 octombrie 1910, în comuna Udeşti, regiunea Suceava, într-o familie de ţărani săraci şi a debutat la vîrsta de 16 ani, ca poet. Primul volum, intitulat „Chemarea cumpenelor", cuprinzînd o parte din întîile sale creaţii poetice, a apărut în 1937.

Scriitorul a desfăşurat o vastă activitate pe tărîmul prozei, realizînd o serie de lucrări remarcabile, care şi-au cucerit o largă popularitate. În volumele „Cordun" (1942), „Prăpădul Solobodei" (1943) şi „Avizuha" (1945) sînt înfăţişate tragedii ale satului de altădată sub efectul unor mari calamităţi naturale şi sociale. Talentul viguros al scriitorului a cunoscut deplina lui afirmare în anii puterii populare. Eusebiu Camilar s-a numărat printre acei prozatori care au abordat temele actualităţii, dînd prin aceasta o contribuţie însemnată noii orientări a literaturii noastre contemporane. „Negura" (vol. I — 1949, vol. II — 1950) evocă astfel în culori de frescă sumbră drama războiului nedrept în care poporul a fost tîrît împotriva voinţei lui. „Temelia" (1951) are meritul de a fi întîiul nostru roman despre transformarea socialistă a agriculturii. Îndrăgostit de trecutul legendar al poporului, de obiceiurile şi datinele sale, de faptele lui de vitejie, Eusebiu Camilar a scris numeroase romane şi povestiri cu un bogat conţinut educativ patriotic „Valea Hoţilor" (1948); „Poarta Furtunilor" (1955); „Pămîntul zimbrului" (1962), precum şi piesele de teatru „Focurile" (1945) — scrisă în colaborare cu Magda Isanos — şi „Valea Albă" (1957) sînt creaţii valoroase pentru educarea tinerelor generaţii în spiritul dragostei de patrie.

Proza lui Eusebiu Camilar se caracterizează printr-o împletire originală a observaţiei realiste şi a cunoaşterii oamenilor şi locurilor natale cu proiecţia fantastică, extrasă din tezaurul creaţiei populare, din străvechi credinţe şi tradiţii cu un puternic colorit naţional. Prin excelenţă povestitor, el a continuat şi a îmbogăţit arta noastră narativă, valorificînd creator inepuizabilele resurse ale limbii literare româneşti în numeroase scrieri, de la romanul „Turmele" (1946) la „Cartea poreclelor" (1957) şi „Nopţi udeştene" (1960).

Calităţi deosebite de meşter al cuvîntului a dovedit şi în admirabilele traduceri din mari scriitori ca Eschil, Aristofan, Ovidiu, Gogol, Puşkin, precum şi din bogatul tezaur al literaturilor arabă, chineză, sanscrită.

Eusebiu Camilar, membru în Comitetul de conducere al Uniunii Scriitorilor şi preşedinte al Fondului literar, a desfăşurat o intensă activitate pe tărîm cultural şi obştesc, însufleţit de ideea ridicării culturale a poporului şi neobosit în acţiunea de descoperire şi îndrumare a tinerelor talente scriitoriceşti.

Pentru meritele sale literare, i s-a decernat de două ori „Premiul de Stat". Eusebiu Camilar a fost distins, de asemenea, cu numeroase ordine şi medalii.

Prin moartea lui Eusebiu Camilar, literatura noastră suferă o grea pierdere. Amintirea sa va rămîne neştearsă în inimile colegilor săi şi ale miilor de cititori.

UNIUNEA SCRIITORILOR DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

*

Înhumarea corpului neînsufleţit al scriitorului Eusebiu Camilar va avea loc în ziua de 29 august a. c., orele 16,00, la Cimitirul Bellu.

ACADEMIA REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

*

Cum este promovat noul

(Urmare din pag. I-a)

Aş mai ridica o problemă cu caracter organizatoric: **aplicarea metodelor moderne de susţinere să fie prevăzută în planul echipelor.** La Săsar, unde am lucrat, pînă ce nu s-a luat această măsură metoda de ancorare metalică n-a fost extinsă. Bineînţeles, înainte de aceasta, ne-am îngrijit să creăm condiţiile necesare folosirii metodei respective. Am înfiinţat cursuri de ridicare a calificării pentru mineri şi de specializare pentru maiştri, am introdus în tematica lor tehnologia adecvată şi căile de aplicare a noilor metode. Folosind noile metode, minerii de la Săsar au realizat, în primul semestru al acestui an, un volum dublu de lucrări de susţinere faţă de cel stabilit în planul tehnic.

Ce fac specialiştii?

Din discuţii s-a desprins necesitatea antrenării mai active a cadrelor tehnice la rezolvarea problemelor puse de extinderea metodelor moderne de susţinere. Referindu-se la această problemă, ing. **OCTAVIAN BUTUZA, de la trustul minier,** *a spus:*

În mod normal, cadrele din serviciile tehnice trebuie să precizeze unde şi în ce condiţii se pretează aplicarea unei metode sau a alteia, să indice soluţii adecvate fiecărui loc de muncă şi să acorde asistenţă tehnică. Or, ce se întîmplă? La minele Şuior, Cavnic, Băiuţ sau Borşa, de exemplu, atenţia specialiştilor din serviciile tehnice nu este concentrată în mod corespunzător spre soluţionarea problemelor tehnice, mai ales de perspectivă, ale minelor, munca de concepţie fiind insuficient dezvoltată şi slab legată de folosirea soluţiilor pe care le poate oferi meritul modern în condiţiile specifice ale acestor unităţi. Conducerile exploatărilor se lipsesc astfel de un valoros aport pe care îl pot da forţele tehnice la bunul mers al producţiei, la modernizarea ei.

Nu-i de-ajuns să iasă numai tona

Am pus unor tovarăşi întrebarea: *de ce contribuţia maiştrilor în aplicarea şi extinderea metodelor înaintate este redusă?*

— Pentru că, în multe cazuri, maistrul nu este la curent cu tehnologia noilor metode — ne-a răspuns ing. **VASILE RAKOCZI de la Baia Sprie.** Consider că conducerea exploatării şi inginerii nu se ocupă satisfăcător de ridicarea rolului maistrului ca organizator direct al producţiei în sectorul pe care-l conduce. Nu-i de-ajuns să iasă numai tonele. Acestea trebuie să fie trimise la suprafaţă ritmic, minereul să nu fie scump, să fie de calitate bună. Ar fi în interesul producţiei dacă s-ar crea un cadru organizatoric precis pentru extinderea metodelor avansate şi s-ar întări răspunderea maiştrilor în acest domeniu.

— Consider, a intervenit ing. **VASILE POPA**, că ministerul trebuie să se ocupe mai stăruitor de problema înzestrării minelor cu noi utilaje. Avem nevoie de perforatoare adecvate noilor tehnologii şi de alte utilaje cu multiple întrebuinţări, de înalt randament. Satisfacerea acestor nevoi cred că ar trebui să constituie o preocupare mai apropiată şi pentru uzinele constructoare de maşini specializate în utilaj minier".

În cadrul discuţiei a fost ridicată şi problema calităţii materialelor destinate lucrărilor de susţinere. Beneficiarul — trustul minier — recepţionează de regulă materialele numai din punct de vedere cantitativ. Ce consecinţe are această practică? Calitatea necorespunzătoare a bolţarilor, de exemplu, se constată abia în momentul intrării în mină. O metodă avansată riscă astfel să fie compromisă datorită unei neglijenţe de care se fac vinovaţi atît furnizorii — întreprinderile de industrie locală „Oşana" şi „Silvania" — cît şi beneficiarul.

Am adresat tov. ing. **GHEORGHE CODREANU, directorul Trustului minier Baia Mare,** *cîteva întrebări:*

— *La ce cantitate de material lemnos s-ar putea renunţa prin extinderea metodelor moderne de susţinere?*

— Luînd ca bază de comparaţie rezultatele din 1964, cred că vom putea economisi în viitor circa 3 000 de metri cubi lemn de mină pe an folosind înlocuitori ai lemnului şi extinzînd metodele de exploatare care necesită susţinere redusă. Lemnul va putea fi repartizat altor sectoare ale economiei, care îi pot da o utilizare superioară.

— *Cît durează cercetarea în acest domeniu şi în cît timp se aplică rezultatele ei?*

— Nu perioada de cercetare durează mult, ci introducerea în practică a rezultatelor. Tărăgănarea provine adesea de la slaba colaborare între cercetători şi cadrele tehnice din exploatările miniere, mai ales în legătură cu pregătirea concretă a condiţiilor tehnice necesare aplicării. Am sentimentul că şi unii şi alţii dovedesc puţină îndrăzneală în promovarea noului. Ce ar trebui făcut? Cu sprijinul direcţiei generale de resort din minister s-ar putea organiza într-o mină sectoare în care să fie experimentate metodele noi. Aceasta ne-ar permite să cunoaştem eficienţa lor în mină, la scară industrială, care diferă adesea de aceea obţinută la staţia pilot a sectorului de cercetări. Minerii şi tehnicienii şi-ar putea însuşi mai uşor tehnologia noilor metode.

*

În legătură cu problemele ridicate mai sus, am adresat tovarăşului ing. **AUREL HORJA, director în Direcţia generală minereuri din Ministerul Minelor,** *întrebarea: Cum apreciaţi sprijinul acordat întreprinderilor şi ce măsuri aveţi în vedere pentru introducerea pe scară mai largă a metodelor avansate? Iată răspunsul primit:*

— Problemele la care se referă inginerii din bazinul maramureşean privind aplicarea şi extinderea metodelor moderne de susţinere care înlocuiesc materialul lemnos prezintă o importanţă deosebită. Folosirea înlocuitorilor de lemn pe scară largă asigură obţinerea unor viteze sporite de înaintare a lucrărilor miniere, cu pînă la 30 la sută, mărirea productivităţii muncii în abataje (prin extinderea mecanizării lucrărilor) cu pînă la 70 la sută. Preţul de cost se reduce diferenţiat cu 20—70 la sută faţă de susţinerile cu lemn. Recunoaştem însă că, aşa cum a reieşit şi din discuţiile purtate, posibilităţile de extindere a noilor metode de susţinere sînt valorificate insuficient. Este evident că o mare răspundere îi revine şi direcţiei noastre generale, care n-a manifestat suficientă perseverenţă în îndrumarea şi controlul activităţii conducerilor de exploatări miniere. Ne propunem ca în urma unei analize organizate să îmbunătăţim repartizarea cadrelor tehnice existente ţinînd seama de nevoile sectoarelor de concepţie şi producţie, să îmbunătăţim sistemul de informare asupra realizărilor obţinute în domeniul cercetării, să urmărim îndeaproape aplicarea în producţie a noilor metode de susţinere. Avem totodată în vedere întocmirea şi tipărirea, în colaborare cu Editura tehnică, a unei documentaţii mai complete privind susţinerea lucrărilor miniere cu ancore şi prin torcretare, care să cuprindă cele mai valoroase realizări obţinute în ţară şi peste hotare, monografii de susţinere, elemente de calcul şi control necesare inginerilor şi tehnicienilor din producţie. Vom lua măsuri menite să accelereze experimentarea, aplicarea şi generalizarea procedeelor noi de susţinere omologate, acordînd în acest sens un sprijin sporit unităţilor noastre, îmbunătăţindu-ne activitatea de îndrumare tehnică şi control.

Cronica zilei

Ministrul afacerilor culturale al Danemarcei, Hans Solvhoj, care a făcut o vizită în România la invitaţia Comitetului de Stat pentru Cultură şi Artă, a părăsit vineri Bucureştiul. Oaspetele a fost salutat la aeroport de Pompiliu Macovei, preşedintele Comitetului de Stat pentru Cultură şi Artă, şi Eduard Mezincescu, adjunct al ministrului afacerilor externe. Era prezent Viggo Christensen, însărcinatul cu afaceri ad-interim al Danemarcei în ţara noastră.

(Agerpres)

LOTO

La tragerea Loto din seara zilei de 27 august 1965 au fost extrase din urnă următoarele numere:

79 90 63 45 68 41 19 22 61 80. Premii suplimentare: **78 4 67.** Fond de premii: 925.937 lei din care report la suplimentar I 96.169 lei.

SPORT

Sportivii români au cucerit noi medalii la Universiadă

Vineri, în ziua a 7-a a Jocurilor Universitare de vară de la Budapesta, tenismanul nostru Ion Ţiriac a cucerit cea de-a doua medalie de aur. În finală, el l-a întrecut pe jucătorul sovietic Tomas Leius în proba de simplu cu 3—6; 6—3; 6—2; 6—2. O medalie de argint ne-a adus echipa feminină de volei. După ce cu o seară mai înainte învinsese cu 3—0 echipa R. S. Cehoslovace, ieri voleibalistele noastre au dispus cu 3—1 (13—15; 15—7; 15—0; 15—5) de echipa R. P. Bulgaria. În întrecerile de atletism foarte spectaculoasă a fost proba feminină de săritură în lungime. Victoria a revenit atletei sovietice Selkanova cu 6,42 m, urmată de reprezentanta ţării noastre, Viorica Viscopoleanu, cu 6,18, care a cucerit medalia de argint.

DE PESTE HOTARE

ATENA

Înaintea votului din parlament

120 000 muncitori constructori din întreaga Grecie se află în grevă generală. La teatrul atenian „Gloria" are loc un miting sub lozinca „Democrație, alegeri". Alte mitinguri au loc la Salonic, Arta, Drama etc. Clădirea parlamentului este înconjurată de un gard de sîrmă. În imediata apropiere au fost masate unități de poliție și numeroase mașini ale pompierilor pentru a se preveni demonstrațiile.

În parlament lojile publicului și presei sînt arhipline. Clopotelul președintelui parlamentului, Bakladzis, sună strident minute în șir, încercînd să potolească zelul oratorilor, care vorbesc cîte 3-4 o dată.

Aceasta este atmosfera dinăuntrul și din afara forului legislativ în care se desfășoară dezbaterile asupra declarației-program a guvernului Tsirimokos și asupra cererii sale de a i se acorda investitura.

Declarația lui Markezinis, care a anunțat că cei opt deputați ai săi vor vota împotriva investiturii, a avut o influență hotărîtoare asupra unui număr de circa 15 deputați de centru, care încă nu se hotărîseră cum să voteze. Unele cotidiene fac următoarea statistică: 134 deputați de centru, 22 E.D.A. și 8 progresiști, în total 164 vor vota contra guvernului. În favoarea lui se vor pronunța 99 deputați E.R.E. și 36 deputați ai „noii drepte", cum se exprimă ziarul „Ta Nea" (grupurile de deputați conduse de Novas și Stephanopoulos).

Liderul E.R.E., Kanelopoulos, a amenințat pe deputații centrului că în cazul căderii guvernului actual va revendica el mandatul de formare a unei echipe ministeriale de dreapta sau de „colaborare națională" (E.R.E. — Centru — Progresist) cu dreptul de a dizolva parlamentul. Scopul urmărit a fost de a pune grupul nehotărîților din cadrul partidului de centru să aleagă între guvernul Tsirimokos și un guvern de dreapta.

Întreaga presă face speculații asupra hotărîrii care urmează să fie luată de regele Constantin după votul din parlament. Ziarele sînt unanime în aprecierea că regele va convoca consiliul de coroană, pentru a discuta problema lichidării crizei care a intrat în a 46-a zi. Totodată se face și o prezentare a pozițiilor forțelor politice: Uniunea de centru — guvern de serviciu, care să organizeze alegerile. E.D.A. — alegeri libere pentru ca poporul să hotărască singur. E.R.E. — guvern de dreapta sau de colaborare națională, condus de Kanelopoulos. Partidul progresist — guvern de colaborare națională. „Noua dreaptă" nu și-a expus încă punctul de vedere și insistă asupra necesității de a se acorda votul de încredere guvernului Tsirimokos.

Vineri seara s-a aflat că Papandreu a respins oferta de mediere a lui Markezinis în vederea constituirii unui guvern „de unitate națională".

C. ALEXANDROAIE

Vietnam

• Postul Tan Nhut încercuit de forțele patriotice • A fost atacată și o capitală de district • Considerabile pierderi americano-saigoneze • Noi bombardamente asupra centrelor populate și obiectivelor economice din R. D. Vietnam

Un moment surprins pe o stradă din Caraci. Demonstrație avînd ca scop condamnarea agresiunii americane în Vietnam și afirmarea solidarității cu poporul vietnamez.

In Pakistan, aceste cerințe se conjugă, după cum se vede, cu exprimarea unor revendicări locale. La Caraci demonstranții cer, pe una din pancarte, „Afară cu imperialismul american", care, de curînd, a încercat să impună acestei țări să renunțe la politica de colaborare cu statele socialiste.

SAIGON 27 (Agerpres). — În ultimele 48 de ore au avut loc numeroase ciocniri între trupele americano-saigoneze și forțele de eliberare națională din Vietnamul de sud. **Joi noaptea, postul avansat Than Nhut, din apropierea Saigonului, a fost atacat și încercuit de forțele de eliberare națională.** La numai o oră după ce mortierele au deschis focul împotriva avanpostului Than Nhut, **capitala districtului Binh Chanh a fost atacată la rîndul ei.** Deși, potrivit unor indicații ale comandamentului american din Vietnamul de sud, pierderile suferite de partea americano-saigoneză nu sînt date publicității, agențiile de presă apreciază că ele sînt considerabile. Aviația americană, care în ultimele 24 de ore a efectuat 300 de raiduri împotriva localităților aflate sub controlul forțelor de eliberare, a intervenit în ajutorul garnizoanelor atacate. Dar, menționează agenția France Presse, forțele patriotice care se repliau în urma intervenției aviației, au atacat un detașament guvernamental, care ocupa cinci sate, provocîndu-i pierderi. În sfîrșit, **un alt atac al forțelor de eliberare s-a concentrat asupra localității An Hoa, la 35 km de baza de la Da Nang.**

Vineri, comandamentul american a lansat „o mare operațiune de curățire" (U.P.I.), de-a lungul șoselei 21 care leagă localitatea Nha Trang de centrul Ban Me Thout, situat în regiunile muntoase. Nu mică a fost surpriza atacanților, cînd au constatat că nici un inamic nu le-a ieșit în întîmpinare. Nici în localitatea Ban Me Thout, atacanții nu au descoperit „rezervele de alimente" ale inamicului. Singura victimă a „operațiunii de curățire" a fost, după cum relatează agenția Reuter, „un elefant care ieșise din junglă în timpul înaintării".

Autoritățile americane au anunțat că **în cursul ultimelor zile în Vietnamul de sud au fost debarcați încă 2 000 de soldați pentru a participa la războiul împotriva forțelor patriotice sud-vietnameze.**

HANOI 27 (Agerpres). — La 27 august, anunță agenția V.N.A., misiunea de legătură a Înaltului comandament al Armatei populare vietnameze a adresat un mesaj de protest Comisiei internaționale de supraveghere și control, în care se arată că la 26 august mai multe formațiuni de avioane cu reacție americane, decolînd de pe portavioanele flotei a 7-a și de pe bazele din Vietnamul de sud și Tailanda, au pătruns în spațiul aerian al R. D. Vietnam, bombardînd și mitraliind numeroase regiuni populate și obiective economice din provinciile Son La, Thanh Hoa și Nghe An.

HANOI 27 (Agerpres). — La 24 august au fost doborîte 7 avioane americane care efectuau raiduri de bombardament asupra teritoriului provinciilor Nghe An, Ninh Binh și Thanh Hoa din R. D. Vietnam. Avioane americane au pătruns din nou în spațiul aerian al R. D. Vietnam la 25 august, bombardînd și mitraliind centre populate și obiective economice din provinciile Thanh Hoa, Nghe An și Ha Tinh, precum și insula Hon Mat.

Președintele Johnson a semnat joi un ordin executiv potrivit căruia toți tinerii între 19 și 26 de ani care se căsătoresc după data de 26 august vor fi obligați să recruteze pentru a presta serviciul militar pe aceleași baze ca și tinerii necăsătoriți. După cum se știe, în ultimul timp mulți tineri americani se căsătoresc pentru a nu fi chemați în armată și trimiși să lupte în războiul din Vietnam. În legătură cu aceasta observatorul ziarului „Washington Daily News" scrie că „după toate probabilitățile, într-un viitor apropiat va începe recrutarea bărbaților căsătoriți fără copii".

Interesele trustului „Mobil Oil"

MOGADISCIO 27 (Agerpres). — Săptămînalul somalian „Ittihad As-Shaab" publică un articol în care arată că trustul petrolier „Mobil Oil", care efectuează cercetări în această țară, este interesat să amîne cît mai mult descoperirea zăcămintelor de petrol. „Adevărul este, scrie săptămînaiul, că acest uriaș trust nu este interesat ca Somalia să extragă petrol, deoarece acest lucru ar influența negativ asupra prețurilor mondiale. În felul acesta, în pofida intereselor Somaliei, resursele noastre de petrol sînt ținute ca rezervă de trusturile străine. Tot acest monopol a întîrziat mult extracția petrolului în India și Pakistan, care în cele din urmă s-au adresat țărilor socialiste cerîndu-le ajutor în acest sens".

Yemen

După acordul dintre președintele Nasser și regele Feisal

CAIRO 27 (Agerpres). — Potrivit relatărilor ziarului „Al Ahram", mareșalul Abdel Hakim Amer, prim-vicepreședinte al R.A.U. și comandant suprem al forțelor armate ale R.A.U., a ordonat comandamentului militar al R.A.U. din Sanaa să înceapă retragerea trupelor egiptene de pe pozițiile de front de la granița dintre Yemen și Arabia Saudită. Ziarul anunță că în urma acestui ordin, forțele armate ale R.A.U., staționate la frontiera Arabiei Saudite, au început să se retragă pe pozițiile inițiale.

Din Cairo se anunță, totodată, că președintele Nasser l-a numit pe Hassan Sabry al Kholy în funcția de reprezentant al R.A.U. în Comitetul de legătură dintre președintele Nasser și regele Arabiei Saudite, Feișal.

„Gemini-5" își continuă zborul

WASHINGTON 27 (Agerpres). Nava cosmică americană „Gemini-5", la bordul căreia se află cosmonauții Gordon Cooper și Charles Conrad, și-a continuat vineri evoluția în jurul Pămîntului. La ora 13,09 Gmt nava efectuase cea de-a 90-a rotație în jurul Pămîntului. Cei doi cosmonauți au primit autorizarea să continue zborul încă 24 de ore, deși în cursul nopții de joi spre vineri, cele două motoare rachetă au încetat să mai funcționeze iar la pila de combustibil a navei cosmice au intervenit noi defecțiuni. Principalul obiectiv al misiunii lui „Gemini-5" rămîne, potrivit oficialilor de la N.A.S.A., îndeplinirea celor 8 zile de zbor, în cursul cărora nava ar urma să realizeze o distanță echivalentă cu o călătorie în jurul Lunii.

MANIFESTĂRI CU PRILEJUL ZILEI DE 23 AUGUST

PHENIAN 27 (Agerpres). — Cu prilejul zilei de 23 August, însărcinatul cu afaceri a.i. al Republicii Socialiste România la Phenian, Florea Vodiță, a oferit o recepție la care au participat: Pak Kim Ciol și Kim Cian Man, membri ai Biroului Politic, vicepreședinți ai C.C. al Partidului Muncii din Coreea, Pak Sen Cer, membru supleant al Biroului Politic, ministrul afacerilor externe, Pek Nam Un, vicepreședinte al Prezidiului Adunării Populare Supreme, miniștri și alte personalități, precum și membrii corpului diplomatic.

★

RIGA 27 (Agerpres). — Cu prilejul celei de-a 21-a aniversări a eliberării României de sub jugul fascist, în capitala R.S.S. Letone se desfășoară Săptămîna prieteniei sovieto-române. Manifestările în cadrul acestei săptămîni au început printr-o seară festivă, în cadrul căreia E. Biron, vicepreședinte al Asociației letone de prietenie și relații culturale cu țările străine, a vorbit despre succesele României în construirea socialismului.

La Riga se desfășoară, de asemenea, un festival al filmelor românești, la care participă un grup de cineaști români. În cadrul întîlnirilor pe care le-au avut cu spectatorii din Riga, cineaștii români le-au vorbit despre dezvoltarea cinematografiei românești și despre filmele aflate în producție.

★

TOKIO 27 (Agerpres). — Cu prilejul zilei de 23 August, Ion Gbradovici, ambasadorul Republicii Socialiste România la Tokio, a oferit o recepție la care au participat Etsusaburo Shiina, ministrul afacerilor externe, Ken Harada, marele maestru de ceremonii al casei imperiale, Keijiro Shaji, viceministru parlamentar al afacerilor externe, Kenji Miyamoto, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist din Japonia, Hiroo Wada, vicepreședintele Partidului Socialist din Japonia, T. Utsunomiya, președintele grupului afro-asiatic de pe lîngă conducerea Partidului Liberal-Democrat, prof. Yuji Shibata, președintele Academiei japoneze, S. Tomonaga, președintele Consiliului științific al Japoniei, funcționari superiori din instituții guvernamentale, deputați, reprezentanți ai cercurilor economice și de afaceri, oameni de artă și cultură, ziariști, precum și șefi ai misiunilor diplomatice.

SCURTE ȘTIRI

IALTA. La 27 august, la Ialta, a fost dezvelit un monument al lui Palmiro Togliatti. Cu acest prilej a avut loc un miting, la care au participat o delegație a sindicatelor italiene, pionierii unei tabere care poartă numele lui Togliatti, oameni ai muncii din oraș.

BUENOS AIRES. Studenții universității din Buenos Aires au organizat un miting de masă în apărarea libertăților universitare și în semn de protest împotriva măsurilor represive ale poliției.

MOSCOVA. Cu prilejul turneelor în Uniunea Sovietică ale trupei de balet din București și orchestrei de estradă a radioteleviziunii române, ambasadorul Republicii Socialiste România la Moscova, Nicolae Guină, a oferit o recepție în saloanele ambasadei. Au participat V. N. Novikov, prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., E. A. Furțeva, ministrul culturii al U.R.S.S., L. F. Ilicev, adjunct al ministrului afacerilor externe, numeroși reprezentanți ai vieții culturale din Moscova, șefi ai misiunilor diplomatice, ziariști.

PEKIN. Agenția China Nouă anunță că Mao Tze-dun, președintele Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, și Liu Sao-ți, președintele Republicii Populare Chineze, au primit la 27 august delegația guvernamentală algeriană, condusă de Rabah Bitat, ministru de stat, care se află în vizită în R. P. Chineză. Mao Tze-dun și Liu Sao-ți au avut o convorbire cordială cu membrii delegației.

IZMIR. *La 26 august, în cadrul Tîrgului internațional de la Izmir, a fost sărbătorită ziua României. Cu acest prilej, ambasadorul Republicii Socialiste România în Turcia, Ion Drinceanu, și directorul pavilionului românesc, Viorel Rada, au oferit o recepție.*

MOSCOVA. La 27 august a sosit la Moscova Gamal Abdel Nasser, președintele Republicii Arabe Unite. Pe aeroportul Vnukovo, președintele Nasser a fost întîmpinat de Leonid Brejnev, Alexei Kosîghin, Anastas Mikoian, Alexandr Șelepin, Andrei Gromiko, de mareșalul Rodion Malinovski și de alți conducători de stat și de partid sovietici.

În fiecare zi acești muncitori din Bilbao (Spania) se trezesc cu speranța de a căpăta ceva de lucru. Dar în fiecare zi poarta oficiului de la Bursa muncii rămîne pentru ei închisă

PEKIN. China Nouă anunță că au avut loc noi provocări militare ale forțelor navale ale S.U.A. împotriva R. P. Chineze. În zilele de 25 și 26 august, o navă de război americană a pătruns în apele teritoriale din largul coastelor provinciei Fuțzian, efectuînd operațiuni de recunoaștere.

PARIS. Vineri a încetat din viață, în urma unui accident, cunoscutul arhitect francez Le Corbusier, după adevăratul său nume Charles Edouard Jeanneret-Gris, în vîrstă de 78 de ani.

TENSIUNEA ÎN CREȘTERE LA SEUL

• Lupte de stradă între studenți și poliție • Universitățile au fost închise, iar organizatorii demonstrațiilor exmatriculați • Destituirea ministrului educației

SEUL 27 (Agerpres). — Peste 10 000 de studenți au invadat joi străzile orașului Seul, protestînd împotriva ratificării tratatului japono-sud-coreean. Îngrijorat de amploarea demonstrațiilor, guvernul a hotărît să aducă un nou regiment. Ministrul apărării, Kim Son In, a declarat că trupele se află în stare de alarmă și că în caz de agravare a situației, în capitală va mai fi adusă încă o divizie. Joi, între studenți și poliție au avut loc adevărate lupte de stradă. În ciuda acțiunilor de protest ale studenților, trupele au pătruns în incinta universităților. Aproape 2 000 de studenți din capitală au fost arestați.

Vineri demonstrațiile au continuat cu o și mai mare intensitate. Guvernul a ordonat închiderea universităților și exmatricularea organizatorilor demonstrațiilor studențești din ultimele opt zile. Președintele republicii a destituit din funcția sa pe ministrul educației, Yun Chun Yu, atribuindu-i răspunderea pentru acțiunile studenților. Totodată, a fost demis din funcțiile sale și președintele Universității naționale, Sin Tai Wham.

Un grup de generali sud-coreeni aflați în rezervă, au dat publicității o declarație în care condamnă guvernul pentru folosirea armatei împotriva civililor. Printre semnatarii declarației se află fostul șef de stat major Yo Chan Song, fostul ministru de război Pak Byung-Kwon și fostul ministru de externe Kim Hong-il.

ÎN AMERICA LATINĂ

COLUMBIA — Puternică demonstrație studențească

BOGOTA 27 (Agerpres).— În ciuda stării de urgență decretate de guvernul columbian, joi după-amiază a avut loc pe străzile Bogotei o puternică demonstrație studențească. Agenția Associated Press relatează că șoseaua principală care duce la aeroportul internațional din Bogota a fost blocată cu autovehicule, iar decolările avioanelor cu pasageri din Bogota au fost întrerupte. De asemenea, la Tunja, capitala statului Boyaca, situat la 157 km nord de Bogota, a fost paralizat traficul pe principalele șosele, care au fost blocate de către studenți. Liderii studenților au declarat că ei își exprimă nemulțumirea față de nivelul ridicat al taxelor școlare și universitare. Ei au chemat populația să participe la o „grevă civică". Președintele țării, Guillermo Leon Valencia, a convocat cabinetul pentru a discuta măsurile „necesare" pentru a se pune capăt unor noi manifestații.

SANTO-DOMINGO — Rezolvarea crizei din nou amînată

SANTO DOMINGO 27 (Agerpres).— Speranțele în rezolvarea urgentă a crizei dominicane, declanșată de mai bine de patru luni, au fost spulberate joi. Junta militară condusă de Imbert Barreras a hotărît să respingă ultima versiune, modificată, a propunerii Comisiei O.S.A. privind reglementarea conflictului. Generalul Imbert Barreras, șeful juntei militare, a refuzat să comenteze refuzul noii propuneri a O.S.A. Astfel, posibilitatea reglementării crizei dominicane prin semnarea unui acord privind crearea unui guvern provizoriu — ca prim pas spre organizarea de alegeri generale și restaurarea ordinii constituționale — va fi amînată cu cîteva săptămîni, scrie agenția Associated Press.

După cum se știe, „actul de reconciliere" propus de O.S.A. a fost acceptat în principiu de către guvernul constituționalist condus de Caamano, care a cerut în schimb modificarea articolului 10 referitor la forțele interamericane, care staționează în prezent în Republica Dominicană (refuzînd propunerea ca retragerea acestora să rămînă la latitudinea guvernului provizoriu), precum și a prevederii ca zona ocupată de forțele constituționaliste să fie încorporată în aceea ocupată de forțele interamericane.

PERU — Lupta de partizani la amploare

LIMA 27 (Agerpres).— În Peru la amploare lupta de partizani. Potrivit ziarului „La Cronica", în ultimele zile au fost semnalate noi acțiuni ale grupurilor înarmate împotriva trupelor guvernamentale. Caracteristica acestor noi acțiuni este declanșarea concomitentă a unor operații nu numai în munții Anzi, ci și în unele localități din centrul țării, în special din departamentele Satipo Buanavayo și Pucuta. În ajutorul trupelor guvernamentale din departamentul Juni au fost parașutați miercuri alți 200 de soldați.

Pe străzile orașului Guayaquil (Ecuador), în timpul recentelor evenimente

Itinerarii transcaucaziene

(Urmare din pag. I-a)

Inginerul Perihanian schiță un gest spre mijlocul lacului. „Hidrocentrala e acolo sub apele lacului". Apoi, ne invită într-un lift care coboară cu noi vertiginos spre adîncurile pămîntului. Printr-un culoar intrăm în hala turbinelor, la 100 de metri sub nivelul Sevanului. Pe jos faianță. Tuburile cu neon, ascunse discret în cornișele plafonului, dau o lumină de zi. „Apa coboară prin tuneluri de beton și pune în mișcare turbinele — ne explică inginerul Perihanian. Toate instalațiile sînt conduse automat. Prezența omului nu e necesară în hidrocentrală. Instalația automată pune sau scoate din funcțiune turbinele, înregistrează turația, voltajul etc. Un singur om supraveghează hidrocentrala — dar și el se află la suprafață, într-o clădire pe marginea lacului, și privește la tabloul de comandă".

Ne interesăm în ce constă sistemul energetic așa-numit Sevan-Razdan. Aflăm că hidrocentrala de sub Sevan e numai una din cascada de hidrocentrale construite în timpul septenalului și care se încheie cu cea din Erevan. Pentru construcția lor inginerii armeni au elaborat diverse soluții. La hidrocentrala din Ghiumuș, nu departe de Sevan, apa nu mai coboară prin tuburi în adîncime ci escaladează înălțimile unei coline ca să se verse apoi în turbine.

Poate ar trebui să mai adăugăm cîteva elemente: cascada de hidrocentrale a mărit mult capacitatea energetică și posibilitățile industriale ale Armeniei. Privim harta: Armenia deține o suprafață mai mică decît vecinii săi, Turcia și Iran, dar în ce privește productia de energie electrică ea și-a întrecut cu mult vecinii. Armenia produce aproximativ de 16 ori mai multă energie decît Turcia și de 41 de ori mai multă decît Iranul.

...Din nou la drum. Avionul nostru se apropie de Baku. Din depărtare apar sondele de petrol ale peninsulei Apșeron. O pădure de sonde înaintînd pe un front larg spre Caspica. Turlele lor nu se opresc la marginea mării ci se avîntă în largul ei peste podurile estacadelor. Aici lucrează petroliștii azerbaidjani, oameni care cuceresc metru cu metru marea, smulgîndu-i bogățiile care se ascund sub apele ei.

La o sută de kilometri în larg se află una din cele mai cunoscute exploatări petroliere din Uniunea Sovietică, „Neftianie Kamni" (Pietrele petrolului). Vedeta rapidă care ne duce într-acolo se desprinde cu repeziciune de chei. După un ceas și jumătate oprim la debarcaderul „orașului petrolului" — o așezare în plină mare, construită pe estacade. Dar în fond ce sînt estacadele? Închipuiți-vă o pîrtie îngustă de metal și lemn care înaintează pe distanțe de kilometri în mare. Din loc în loc se îngroașă, formează platforme largi, deasupra cărora se înalță sondele sau case miniaturale, care alcătuiesc uneori străduțe și piețe străbătute de peluze cu flori.

Un autocamion ne poartă pe pîrtiile estacadelor. Ne oprim lîngă una din sonde ca să ascultăm explicațiile tov. Gadjiev, șeful exploatării. Locul unde ne aflăm, „Pietrele petrolului", e cunoscut din vechime. Navigatorii care treceau pe aici cu corăbiile lor cu pînze priveau cu interes la petele de petrol ce susură din adîncimi. Prima sondă a fost înălțată de cunoscutul petrolist sovietic M. P. Kaverocikin. La început au fost cîteva sonde, acum sînt sute, iar estacadele pătrund în larg la peste o sută de kilometri depărtare. Țițeiul e pompat de la o adîncime mai mică decît pe uscat. Compresoarele pompează apa prin țevi silind petrolul să țîșnească în rezervoare.

Totul pare simplu. Sondorii înfig sapele mecanice în nisipul mării, introduc apoi tuburile și petrolul țîșnește... Și totuși, cîtă pricepere și sînge rece ți se cer aici, pe estacade!

În Caspica furtunile izbucnesc uneori din senin. Talazurile înspumate înghit punțile de legătură dintre sonde. Rămîn în picioare doar țevile pipe-lineurilor prin care se scurge necontenit petrolul. Tov. Tolkaciov s-a tîrît odată pe o astfel de țeavă pînă la o sondă aflată în primejdie. Sub el tălăzuiau turbate valurile Caspicei. Vasele de legătură nu circulau din cauza furtunii. A fost un deranjament care a fost reparat imediat și petrolul a continuat să curgă. Toate acestea tov. Tolkaciov le povestește simplu, ca pe un fapt obișnuit, cu un calm respirînd de tăria pe care ți-o poate da viața călită în furtunile Caspicei.

Să mergem în oraș — ne îndeamnă unul din sondori. În „Orașul de pe mare" domnea animația obișnuită cînd se schimbă echipele. Cei întorși de la lucru intrau în „zakusocinaia" — cantinele cu autoservire, sau la micile magazine de produse alimentare și fructe. Orășelul are și o bibliotecă, o sală de cinema și un teren de volei. Uneori, în „piața estacadă" au loc spectacole în aer liber. De pe o platformă-aerodrom tocmai se înălța elicopterul cu poșta.

Cînd am plecat din orașul de pe mare era în amurg. Peste tot străluceau șiraguri de becuri, aidoma unor licurici. Acolo munca nu se oprește niciodată. Estacadele, noi punți peste valuri, se pierdeau în zare, simbolizînd parcă străduința omului de a ajunge cît mai departe, mereu mai departe, spre bogățiile din adîncul mării.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Piața „Scînteii" Tel. 17 60 10, 17 60 20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul Combinatul Poligrafic Casa Scînteii